

Надія Кравцова, Ольга Придаток

ЧАСТИНА
2

УКРАЇНСЬКА МОВА БУКВАР

Видавництво

«Підручники
і посібники»

ДЕРЖАВНИЙ ПРАПОР УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

*(слова Павла Чубинського
музика Михайла Вербицького)*

Ще не вмерла України ні слава, ні воля.
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
і покажем, що ми, браття, козацького роду.

Надія Кравцова, Ольга Придаток

УКРАЇНСЬКА МОВА БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2025

Підручник створено відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом О. Я. Савченко

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 07.01.2025 р. № 22)

Е-додаток

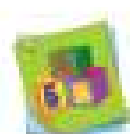
Вітаємо, наші допитливі першокласники і першокласниці!

Раді зустрічі на сторінках нашого підручника.
На вас чекає безліч цікавих завдань. Ми переконані, що ви будете ще з більшим завзяттям поринати в чарівний світ знань. Адже з кожною опрацьованою сторінкою ви все краще читаете, пишете, міркуєте та досліджуєте дивовижний світ рідного слова.

І ми певні, що старання принесуть вам успіх та радість у вивченні української мови.

Авторки

Умовні позначення

— пограйся

— досліді мовні явища

— тексти для дітей, які вміють читати

— попрацюй у парі, групі

виплив — прочитай слово з буквою, яку ще не вивчали

— зіскануй, переглянь відео, прослухай аудіофайли

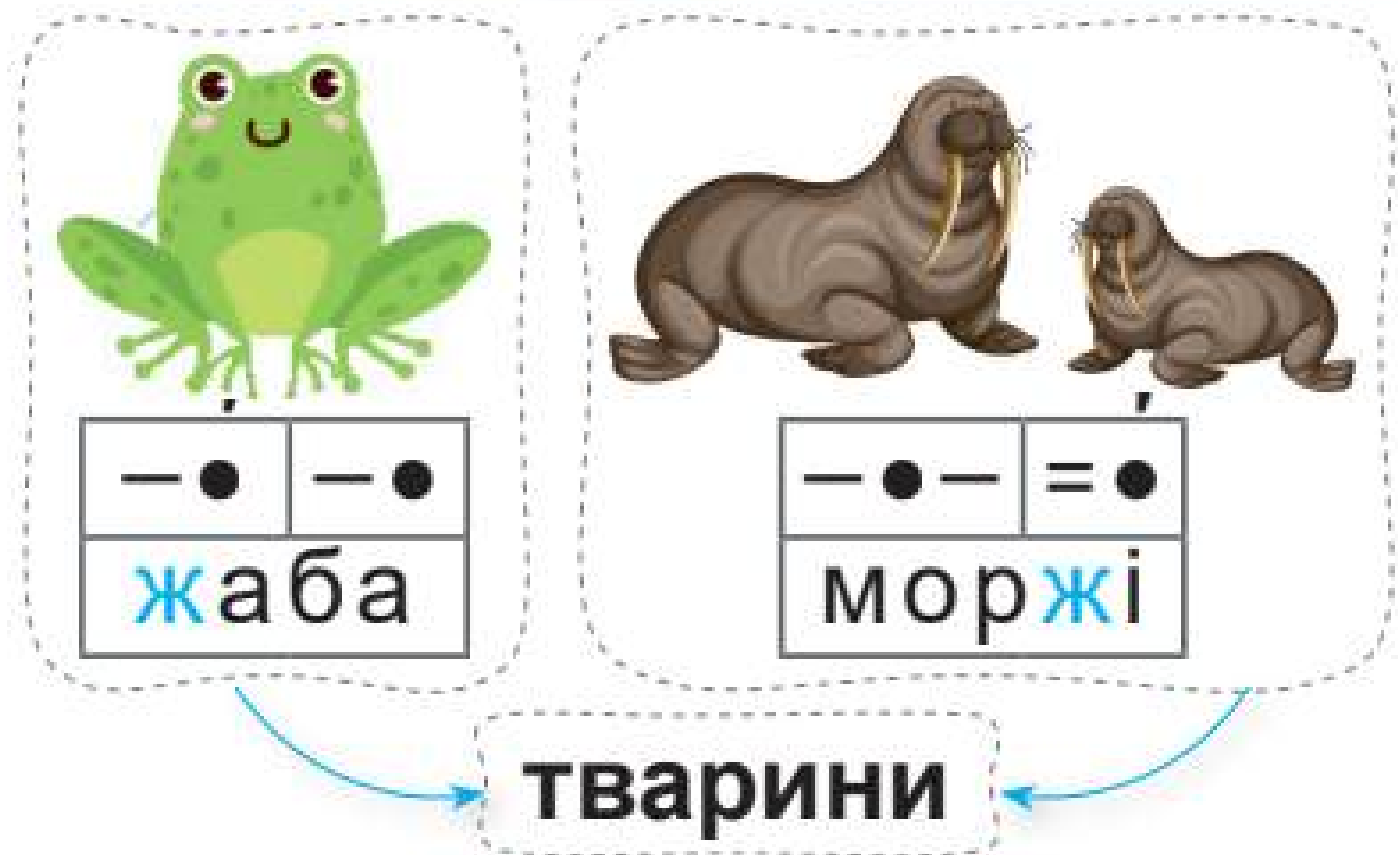

— скарбничка мудрості

— вибери завдання

Ж ж

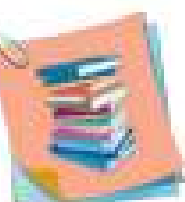
1. Назви перший звук у назві першого малюнка.
Назви четвертий звук у назві другого малюнка.
Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ж], [ж']
позначають малою буквою **ж** та великою буквою **Ж**.

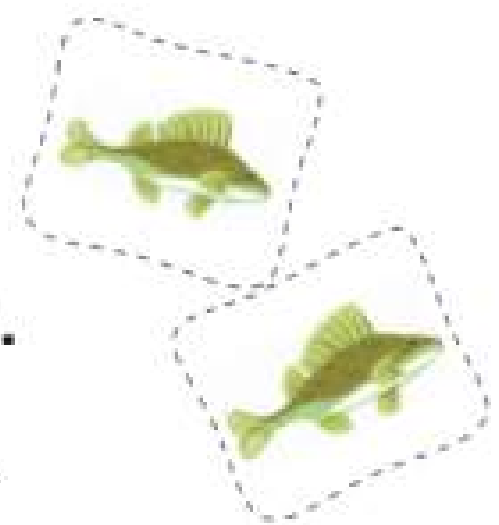
2. Гра «Склади слова».

жу Же жи вель ня жор ра на

3. ти бі дру жиш ти ка мо жеш

4. **Чистомовка**

Жу-жу-жу — казку розкажу.
Жа-жа-жа — спіймали йоржа.
Жі-жі-жі — жваві у воді йоржі.

5. Гра «Утвори слово з пропущених букв».

1 ж..лудь 2 ..ито 3 жорж..на
4 подорожж..ик 5 ведмеж..

6. Журавель і Жоржина

Побачив Журавель незнайому квітку та й каже:

— Ти така красуня, вся жовтенька, ніби світло. Як тебе звуть?

— Мене звуть Жоржина. А ти такий поважний, справжній красень. Як до тебе звертатися? — запитала красуня.

— Називай мене Журавлем! — відповів красень. — Де ти, Жоржино, живеш?

— Я расту, Журавлику, серед друзів-квітів на клумбі та у квітнику. А де твоя домівка?

— Он біля болота. Там живе моя журавлина родина. Радий знайомству, Жоржино! — сказав Журавель.

— На все добре, друже! — промовила Жоржина.

7. Розкажіть одне одному, що ви знаєте про жоржини. А про журавлів?

8. Оціни свою роботу на уроці.

1. Переглянь відео. Що нового ти дізнався / дізналася? Чи бережеш ти свій буквар?

2.   Дослідіть букварі одне в одного. Дайте короткі відповіді.

1. Чи обгорнутий буквар?
2. Чи є в ньому закладка?
3. Які аркуші: чисті, охайні, цілі?

Зверте свої відповіді з поданими.

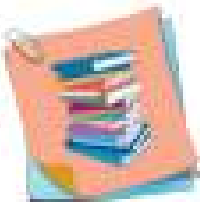
1 — так

2 — так

3 — так

Зробіть висновок. Якщо відповіді збігаються, то ти бережеш свій буквар. Так тримати!

Якщо ні, подумай, що потрібно зробити, щоб краще берегти підручник. Ти зможеш, ми в тебе віримо!

3. **Книжка — джерело знань**

Щотижня Жанна, Кирилко та Матвійко йдуть у бібліотеку. Там дітей жде Ірина Максимівна.

— Дайте мені, будь ласка, книжку про журавля

, — попросила Жанна.

— Бери, Жанно, — відповіла Ірина Максимівна. — Тут написано не тільки про журавля 🦢, а й про жайворонка 🐦 та чижа 🐣.

— А мені, Ірино Максимівно, дайте, будь ласка, книжку про рослини, — попросив Кирилко.

— На, Кирилку. Тут розповіді про подорожник 🌿, ожину 🍇 та жоржину 🌻.

— Ірино Максимівно, можете запропонувати книжку про моржів 🐻 ? — запитав Матвійко.

— Авжеж. У ній описано, де і як живуть моржі. Діти подякували бібліотекарці.

— Діти, — сказала Ірина Максимівна, — уважно прочитайте книжки. А потім поділіться враженнями.

4. **Перевір себе.** Про що хоче прочитати Жанна? Чим цікавиться Кирилко? Про кого читатиме Матвійко? Чому діти прийшли в бібліотеку? Яку книжку хочеш прочитати ти?

5. Розкажіть одне одному, про що ви читали чи слухали.

Книжчині поради

1. Читай мене уважно, не кваплячись.

2. Натрапивши на незнайомі слова, знайди їх у словнику або запитай у старших.

3. Прочитавши мене, поміркуй:

- ✓ чи читав / читала ти інші книжки цього автора / авторки;
- ✓ що ти знаєш про нього / неї;
- ✓ чи бачив / бачила ти малюнки цього художника / художниці.

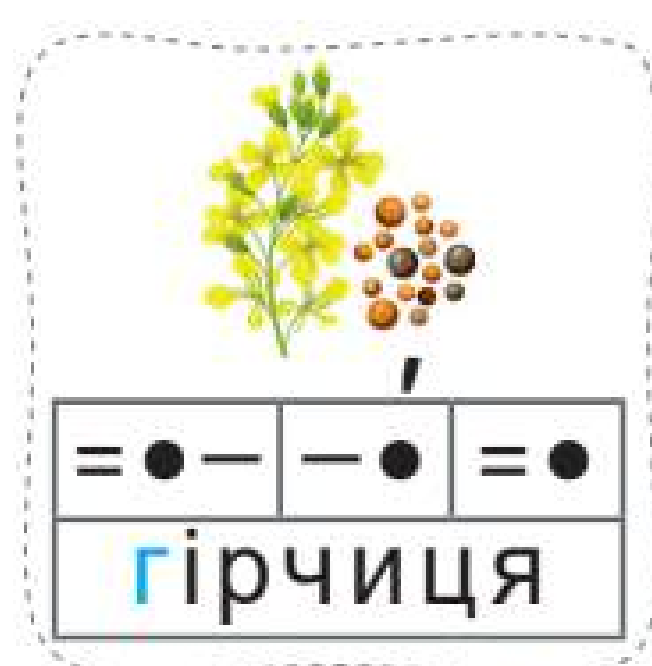
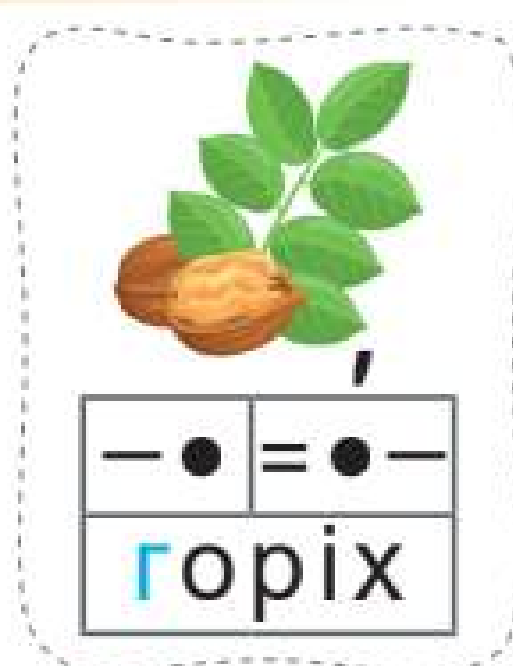
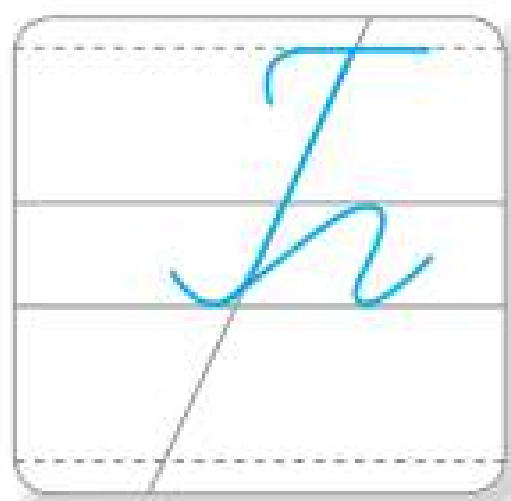

З книжками жити — дружити.
З добром

8. Оціни свою роботу на уроці.

Г г

рослини

- Назви перший звук у назві першої рослини. Назви перший звук у назві другої рослини. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [г], [г'] позначають малою буквою **г** та великою буквою **Г**.

- Прочитай швидко.

	а	і	и		г	к	ж	гра — гру	гру — кру
г	га	гі	ги	у	уг	ук	уж	гви — гві	зга — зка
к	ка	кі	ки	о	ог	ок	ож	згу — зге	гре — кре
ж	жа	жі	жи	е	ег	ек	еж	вго — вга	глі — клі

- Гра «Склади слова».

гі я дка о рок лка

- Досліди, як одна буква може змінити значення слова.

5. Розгляньте малюнок. Поміркуйте, у яку гру грають діти.

Гра «Довга лоза»

6. Сьогодні гарна погода. Горпинка та Ганнуса пішли гуляти у двір. Там друзі гралися в гру «Довга лоза».

Гаврилко та Ігор, Гнатик і Богдан стоять один за одним. Ген позаду біжить Кирилко. Він перестрибнув через Гаврилка, Ігоря, Гнатика, Богдана. Тепер Кирилко попереду колони. А Гаврилко почав стрибати. Потім стрибали Ігор, Гнатик, Богдан.

Друзі галасували та реготали. Гарна гра «Довга лоза»!

7. Чи справдилися ваші передбачення? Обговоріть, яку користь приносять ігри на свіжому повітрі. Розкажіть про свої улюблені ігри.

8. Оціни свою роботу на уроці.

1. Вправа «Квест».

2. Розкажіть одне одному, що ви знаєте про птахів.

3. Розкажи, яких птахів ти бачив / бачила, йдучи до школи.

4.

- Прочитай уривок із мініатюри.
- Прочитай слова з вивченими буквами.

Пташина абетка

Ану, малята, пригадайте: яких птахів ви знаєте?
Лелеку , перепілку , шпака ...

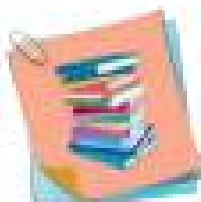
Ну, а ще? Журавля , соловейка ...

А це здогадалися хто: «Біла латка, чорна латка по березі скаче»?

Правильно, сорока ...

А горлицю , дрозда , мухоловку не забули? Та хіба згадаєш усіх?!

Віктор Терен

5. Розмова птахів

На гілку горобини сів снігур. Він говорить до грака:

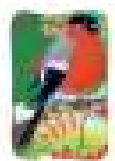
 — Гарно було мені тут узимку! Кругом багато снігу. Горобина годувала мене ягідками.

Але сьогодні наша зграя відлетить ген за гори, далеко-далеко. І надовго. До осені. Потрібно годинами летіти, гори минати.

Грак у відповідь:

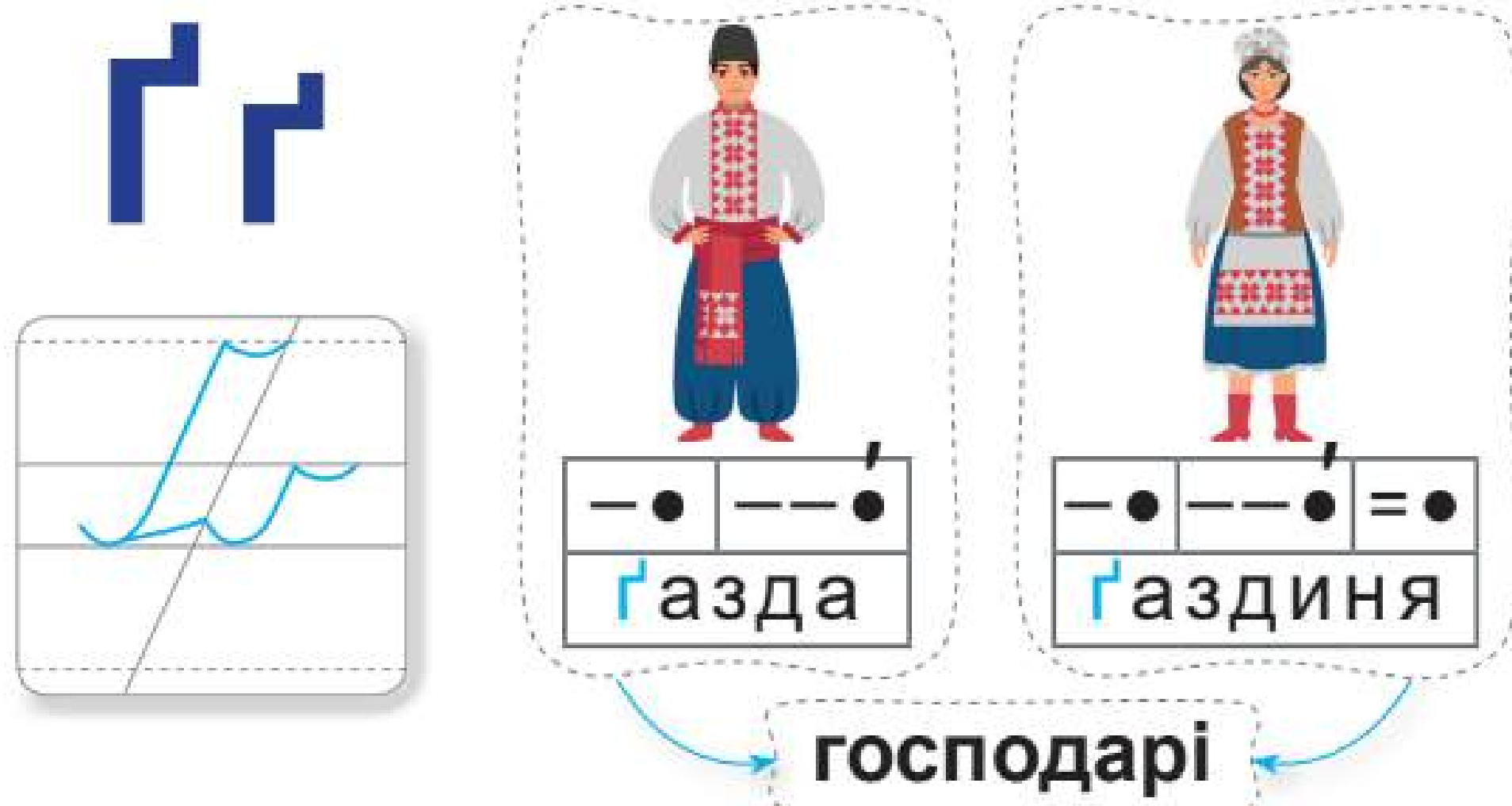
 — А я тільки сьогодні прилетів. Лише годинку вдома. Гарно як навкруги! Сніг розтанув. Трава виглянула із землі. Я радий! Довго тривала моя розлука. Я сумував за голубами і високим грабом.

 — Зустрінемося восени! Тоді я буду відлітати далеко-далеко, ген за гори. А ти восени з першим снігом прилетиш у рідний край. Я і горобина зі стиглими ягодами виглядатимемо тебе! Гарного тобі дня!

6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Назви перший звук у назвах обох слів. Який це звук: голосний чи приголосний?

На письмі **приголосні** звуки [г], [г'] позначають малою буквою **г** та великою буквою **Г**.

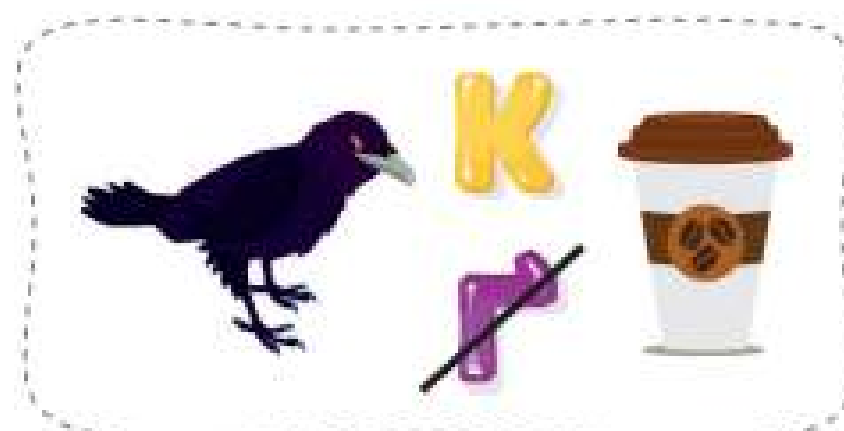
2. Прочитай швидко.

	у	и	о		г	г	к	гру — гру
Г	гу	ги	го	а	аг	аг	ак	гла — гла
г	гу	ги	го	і	іг	іг	ік	гні — гні
к	ку	ки	ко	е	ег	ег	ек	гно — гно

3. Гра «Склади слова».

га нок ва ка зда

4. Гра «Утвори нове слово».

5. Прочитай прислів'я. Як ти його розумієш?

Яка лава в воду, така і з води.

6. Розглянь малюнок. Що на ньому зображено?

Гарні газдині

У нас у родині всі гарні газдині!

Мама рве ягоди агрусу. Вона готуватиме агрусове варення. Воно корисне. Буде запас на зиму.

Бабуся Горпина — майстриня. Вона пошила маленькому Владові жилет. До обновки пришила гудзики.

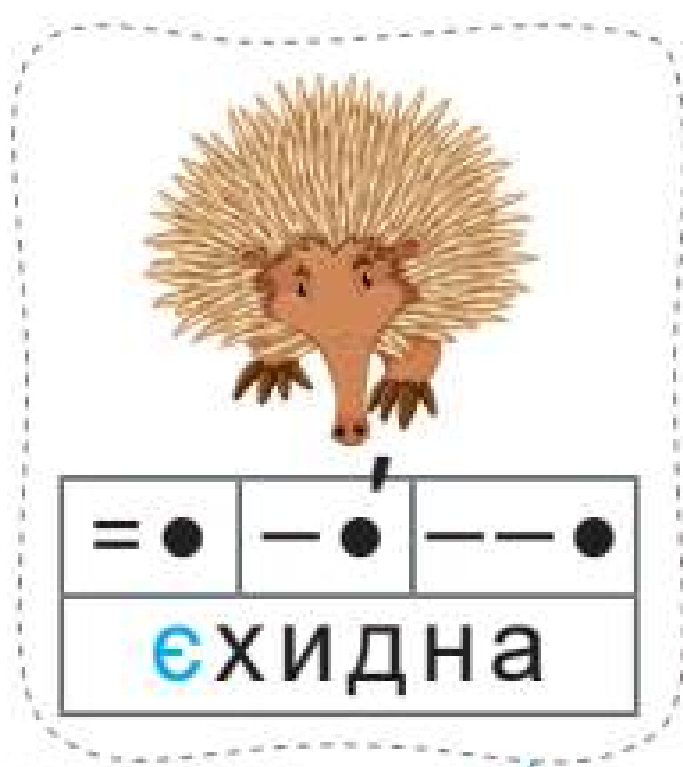
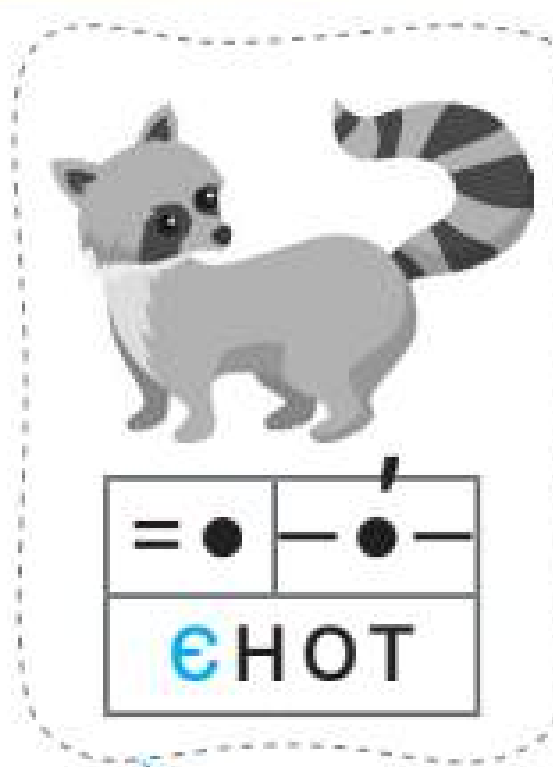
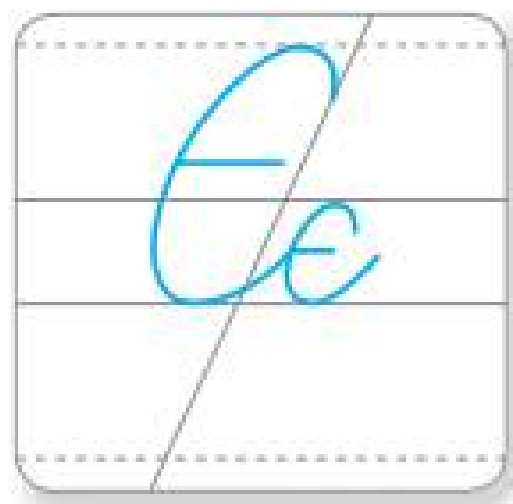
Галинка сидить на ганку. Вона плете гердани з бісеру.

Мала Ганнуся пасе гусеняток. Гусенятка весело гелгочуть. Мала Ганнуся, а й вона гарна газдиня!

8. Оціни свою роботу на уроці.

Є є

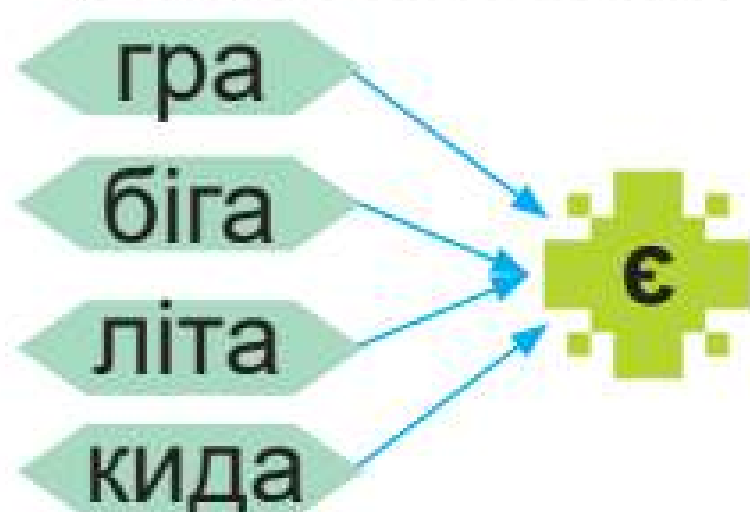
звірі

1. Поділи слова на склади. Скільки звуків у першому складі?

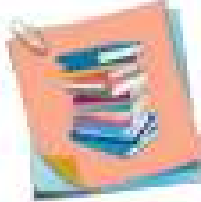
Буква **є** на початку слова і складу позначає два звуки — **[й е]**.

2. Прочитай швидко.

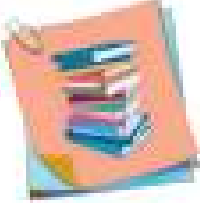
ем	ен	ел	ев	ес	ек	ер	ет	ез
єм	єн	єл	єв	єс	єк	єр	єт	єз

Після приголосного буква **є** позначає звук **[е]**, а приголосний вимовляють **м'яко**.

3. Прочитай швидко.

не	ле	те
нє	лє	тє
синє	ллє	третє

4. Розглянь малюнок. Кого на ньому зображено?
Прочитай текст.

Завзяті діти

Пишається мама синами і доньками:

— Євгенко гарно вишиває. А Єва

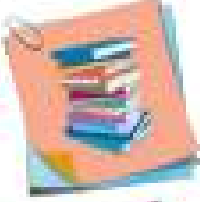
майструє клітку для папуги.

Тато підтримує:

— Єгор допомагає мені по господарству.

А Євдокія випікає смачні пироги з маком.

Бабуся теж радіє: ростуть завзяті діти!

5. Позмагайтеся, хто швидше вивчить і за малюнками-підказками промовить скоромовку.

Скоромовка

Єва ліпить єнота.

А Євген — бегемота.

Радіє єнот:

його зустрине бегемот!

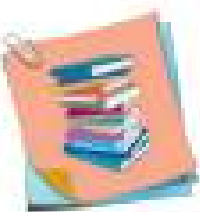

6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Розглянь малюнок. Поміркуй, що на ньому зображено.

2. Прочитай. Чи здійснилися твої передбачення?

Весняні дарунки

Зустріла допитлива Єва Весну і запитує:

— Весно, які дарунки ти мені принесла?

— Багато світла і синє-синє небо. На ньому веселка. Вона виграє багатьма кольорами.

— І все?

— У лузі, дитино, літає барвистий метелик. А в полі стрибає зелений коник.

— Весно, які квіти ти даруєш?

— І білі підсніжники, і блакитні проліски, і сині квіти сон-трави.

— А які пісні ти отримуєш у подарунок від друзів?

— Веселі трелі сіренького соловейка та мелодійні пісні чорного дрозда. У траві подає звуки коник.

— Красуне Весно, кому посилаєш своє тепле проміння?

— Он потягується ведмедик після зимового сну. Біля ставу вийшли на прогулянку єноти.

— Весно, кого ти запрошуєш до себе в гості?

— Дивись, дитино, із шпаківні вже виглядає шпак. На дереві кує зозуля. Вона веде відлік років старому дубові.

— Спасибі тобі, Весно! Як багато краси та добра ти даруєш!

3.

Позмагайтеся, хто швидше знайде в тексті речення, у яких згадуються зображені на малюнках предмети.

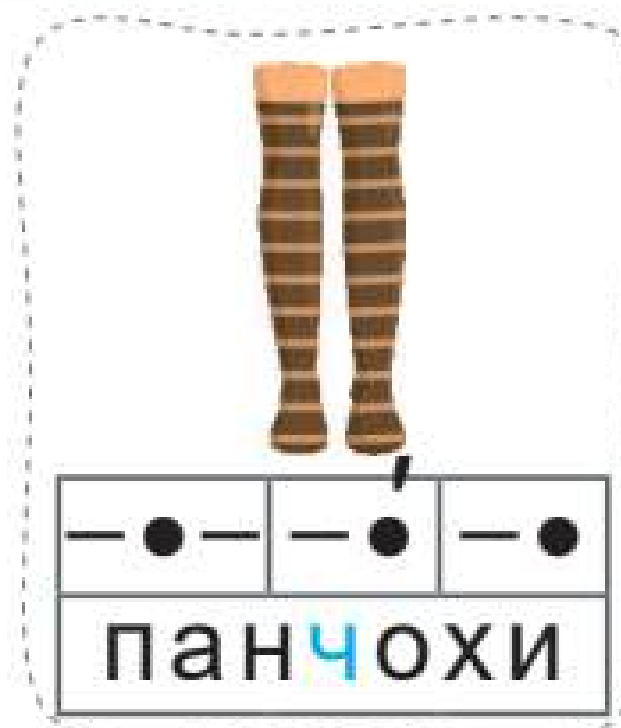
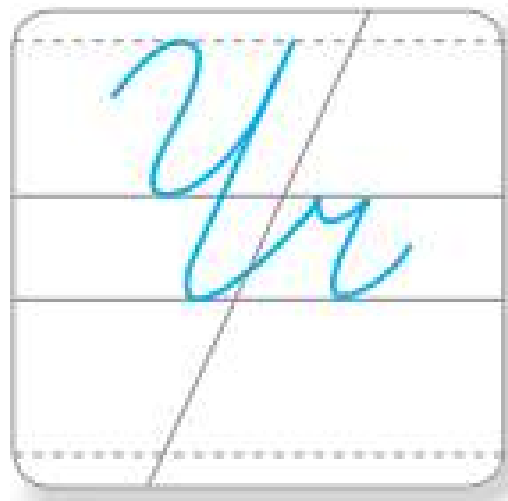

4. Кого запросила весна в гості?

5. Оціни свою роботу на уроці.

Ч ч

вбрання

- Назвіть четвертий звук у назві першого елемента вбрання. Назвіть другий звук у назві другого елемента вбрання. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ч], [ч'] позначають малою буквою **ч** та великою буквою **Ч**.

- Прочитай швидко.

	о	е	у		ч	ш	ж
ч	чо	че	чу	а	ач	аш	аж
ш	шо	ше	шу	і	іч	іш	іж
ж	жо	же	жу	и	ич	иш	иж

ечо — очо	іча — ечу	вчи — вши	чма — шма
учи — ачі	ичо — уче	чка — шка	чле — шле

- Гра «Склади слова».

річ чи ка тач со ко неч

Разом — веселіше

У блакитному небі жило-було Сонечко. Воно весь день трудилося. На зелену травичку промінчики посиляло. А вночі Сонечко спало.

Якось побачило Сонечко диво-дивне. На зеленому листочку сидить комашка. Спинка червона, прикрашена чорними крапочками. Чемно привіталося Сонечко до комашки.

Прочитайте діалог разом з однокласником / однокласницею.

— Привіт! Я — Сонечко. А тебе як звати-величати?

— Привіт! Я теж Сонечко.

— Моя домівка високо в небі.

— А мій будиночок біля квіточки.

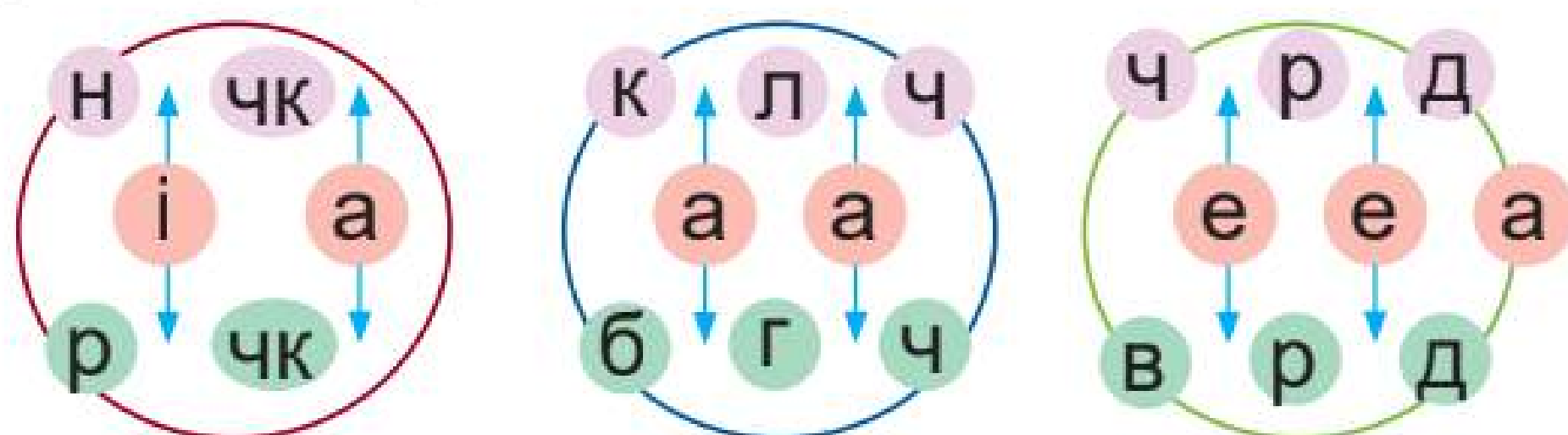
— Як чудово! Тепер ми зможемо зустрічатися частіше. Будемо дружити?

— Так, звичайно. Разом завжди веселіше.

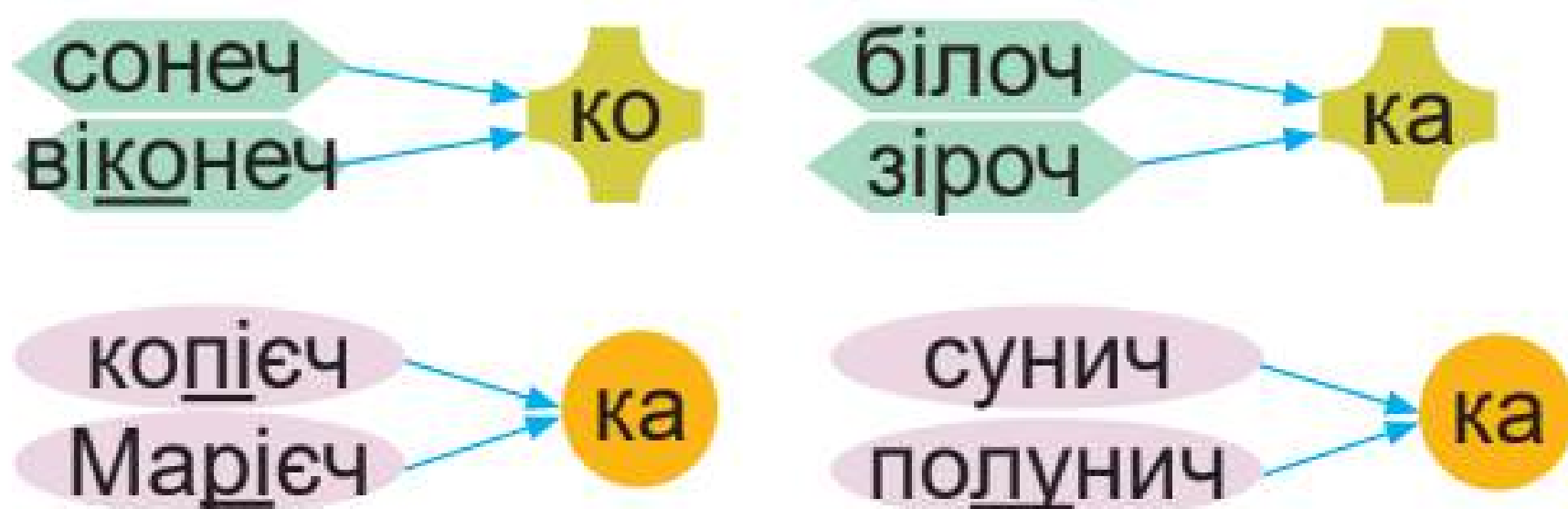
6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Гра «Букви граються».

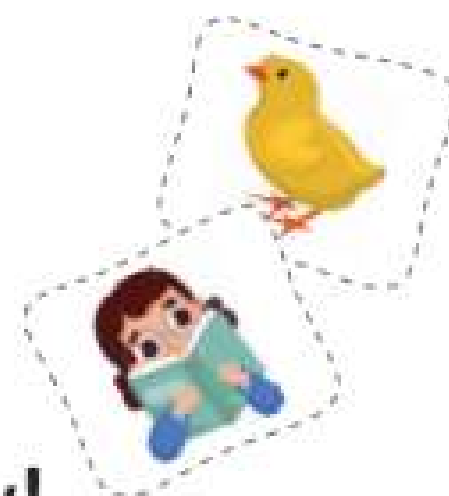
2.

3.

Чистомовка

Ча-ча-ча, ча-ча-ча.
У дворі біжить курча.
Чу-чу-чу, чу-чу-чу.
В школі віршики я вчу!

4.

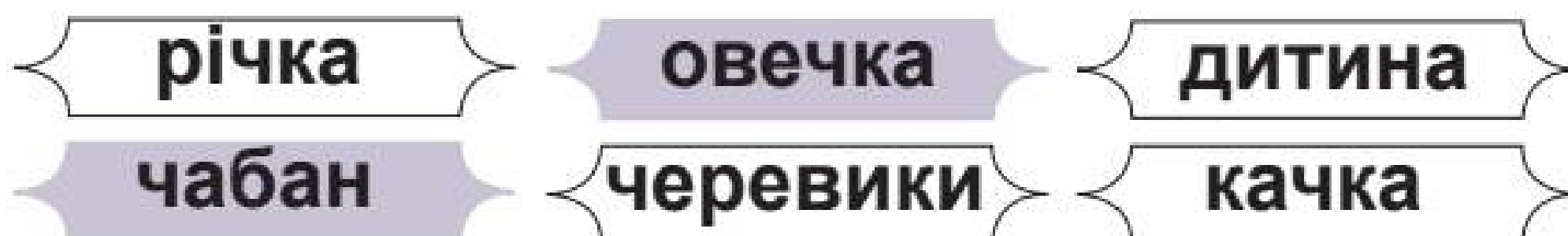

5.

чайка	читати	річка	вуличка
байка	писати	пічка	поличка

6.

Гра «Знайди пару».

Гостини

Якось пішов у гості до . Він узяв смачні гостинчики. То були овочі.

— Привіт, Черепашко!

— Привіт, Зайчику!

— Я, Черепашко, приніс чудові гостинчики.

— Спасибі тобі, Зайчику! — почала розкладати дарунки. — Який величезний ! Дуже доречна ! А червоні ти, мабуть, сам виростив? У мене є зелені . Зробимо салат. Скуштуєш запашний чай з печивом.

Пріятелі смачно пообідали. Погралися. Час Зайчикові додому.

— Вибач, Черепашко. Мене вже зачекалися родичі. Побачимося в четвер. Вдячний за частування. Бувай здорова!

— До побачення, Зайчику!

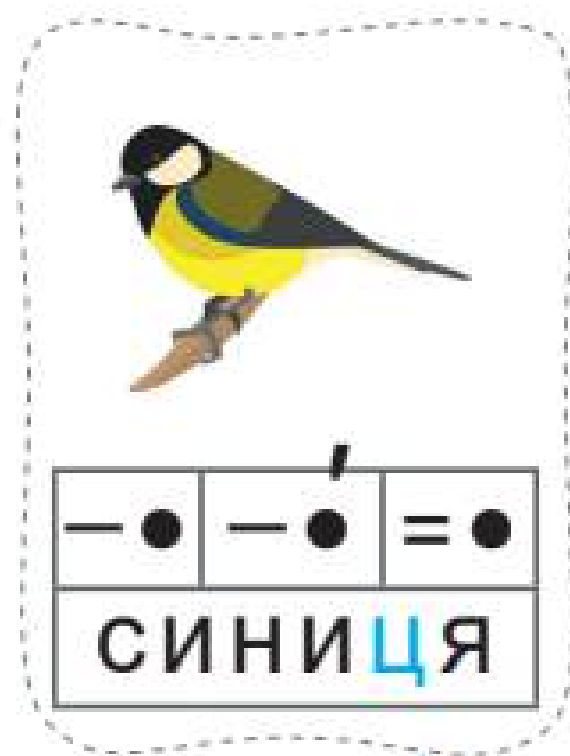

8. Пограйтеся. Одна дитина називає колір, а інша — овоч такого кольору.

9. Оціни свою роботу на уроці.

Ц ц

птахи

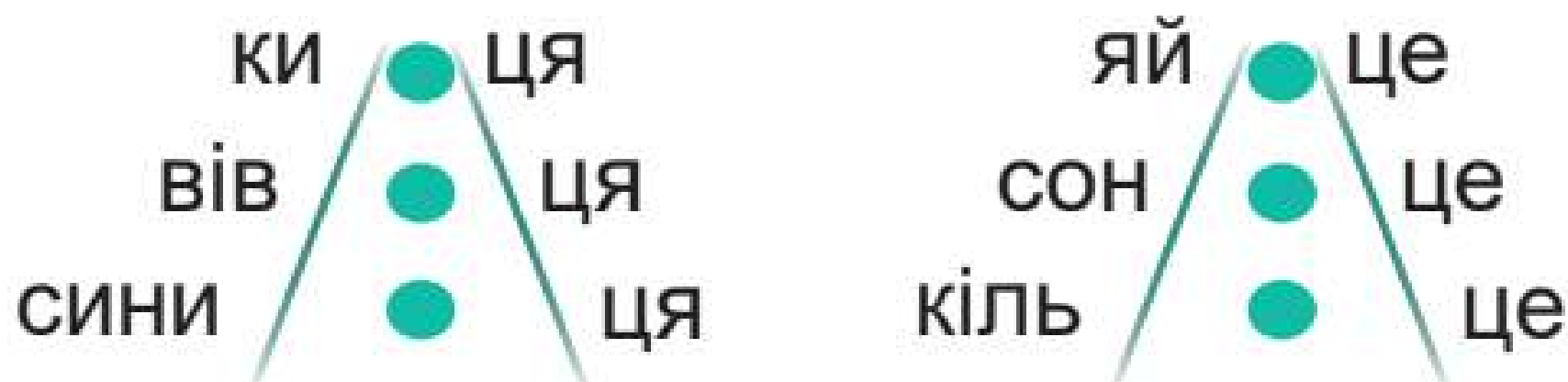
1. Назви перший звук у назві першої пташки. Назви п'ятий звук у назві другої пташки. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [ц], [ц'] позначають малою буквою **ц** та великою буквою **Ц**.

	і	а	о		ц	с	ч
ц	ці	ца	цо	у	уц	ус	уч
с	сі	са	со	и	иц	ис	ич
ч	чі	ча	чо	е	ец	ес	еч

ца — ця	оц — оць	цни — чни	цві — жві
цо — цьо	іц — іць	цлу — шлу	вці — вчі

Гра «Склади слова».

ці ву ця ли тан бу пра ци ля

Чистомовка

Це-це-це, це-це-це.

Коник кидає кільце.

Ці-ці-ці, ці-ці-ці.

Наші коні молодці.

Розгадай ребус.

Цвіль

Це теж потрібно знати
й про це погомоніти.

Цікавинок багато
в грибному дивосвіті.

От ви, малята любі,
повірити змогли б,
що цвіль, яка на хлібі, —
також звичайний гриб?

Чи краще незвичайний,
бо чудодійний він:
лікує й захищає
усіх пеніцилін.

Сергій Пантюк

8. Оціни свою роботу на уроці.

Спритна Киця

(уривок)

Рано-вранці встала Киця
та й купила у крамниці
черевички, рукавиці,
і намисто, і спідниці.

Андрій Німенко

ця
ки / ця
біло / лиця

2. Прочитай і відгадай.

Хто це дім охороняє,
в двір нікого не пускає?
Одне вушко піднімає
і уважно наслухає.

Марія Пономаренко

3. Який це птах? Де ти його бачив / бачила?
Що ти знаєш про горобців?

4. Гра «Утвори слово з пропущених букв».

1 ..цена

2 цук..р

3 та..ці

4 ..ирк

5 цук..рка

5.

Добра — сама — себе
славить. — справа

Справжні друзі

Цуцик пішов гуляти в зимовий парк. Там біля дерева сиділа сумна Киця. Вирішив Цуцик розвеселити подругу. Він покликав Горобця. Прилетів Горобець і зацвірінчав:

— Цвірінь, цвірінь, Весно, прилинь! Подругу Цуцика розвесели!

Як ти гадаєш, що було далі?

Почула ці слова Весна. Послала вона сонячні промінці на сніг. Він розтанув. Зазеленіла травиця. Зацвіли нарциси.

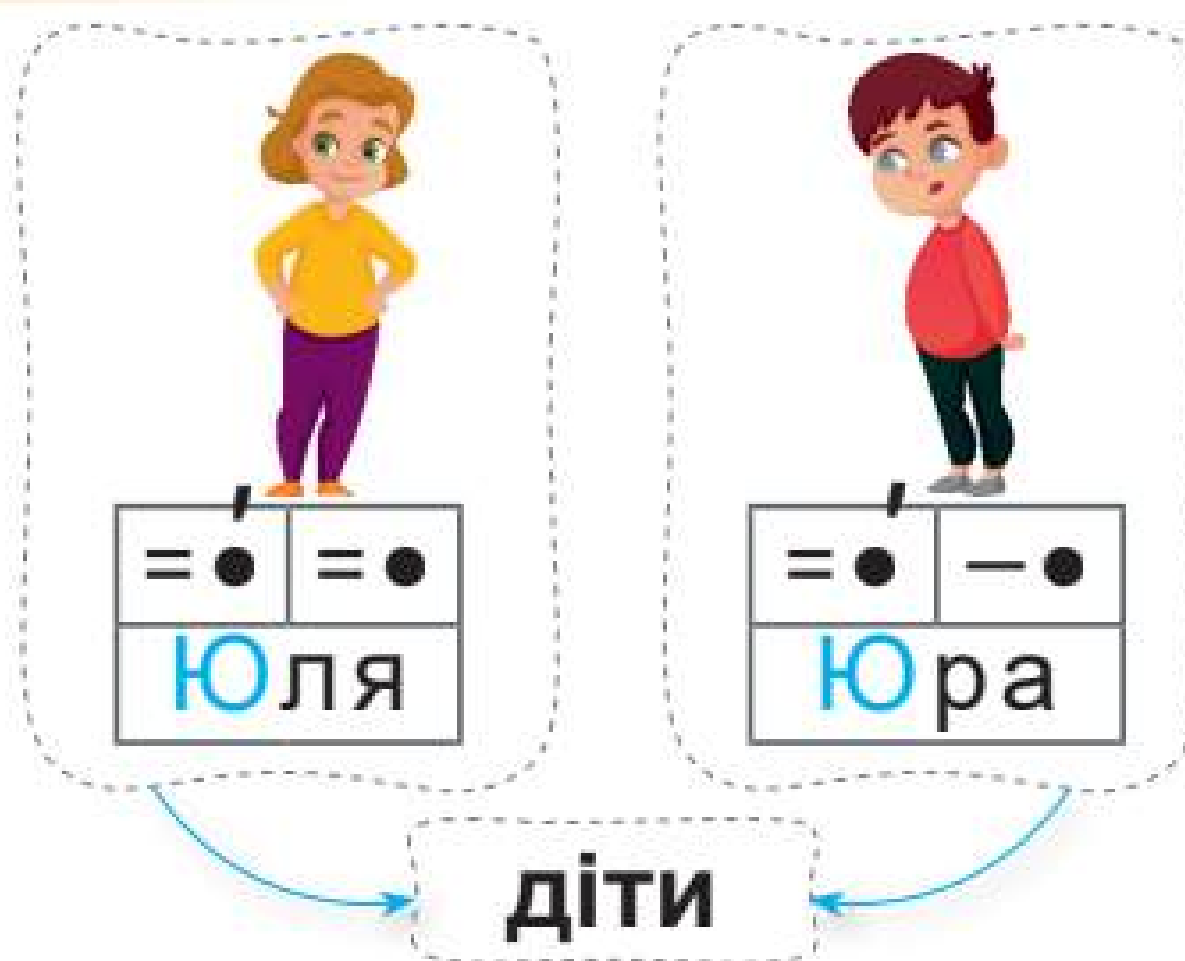
Як ти гадаєш, що було далі?

Зраділа Киця. Вона подякувала Цуцикові та Горобцеві. Добре мати таких друзів!

7. Оціни свою роботу на уроці.

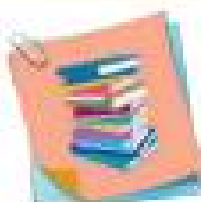

Юю

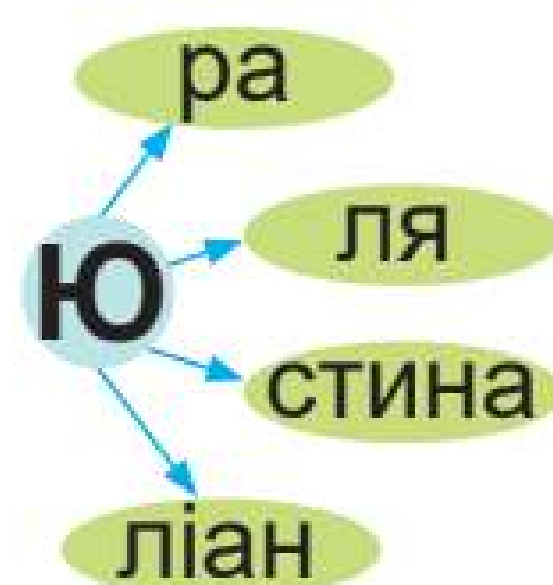
1. Назви ланцюжок звуків у кожному слові. Назви перший і другий звуки в першому слові. Назви перший і другий звуки в другому слові.

На початку слова чи складу буква **ю** позначає два звуки — **[й у]**.

2. Прочитай швидко.

ум	ун	ул	уш	ус	ук	уц	ут	уз
юм	юн	юл	юш	юс	юк	юц	ют	юз

3. аю маю дарую
ою тою ласую
ею нею пірнаю
ию мию замітаю
ію вію записую
ую кую стрибаю

4. Гра «Відшукай слова».
іль **Ю**ра опюшка код тюнга оксь мільтюрок

5. Гра «Склади слова».

ваю вми впли мір каю кую лі

урок
юрок

велір
вілей

нак
нка

6. Прочитайте діалог разом з однокласником / однокласницею.

Ділова розмова друзів

— Алло!

— Привіт, Юстинко!

— Привіт, Юрасику!

— Ти не забула про день

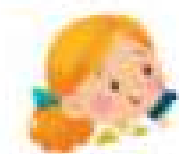
народження Юлі?

— Ні! Ось саме роздумую про подарунок.

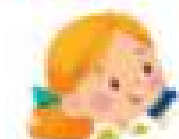
— Я подарую конвалії.

— А я подарую квітку юнони та привітаю піснею.

— Сподіваюся, Юля буде рада.

— На все добре!

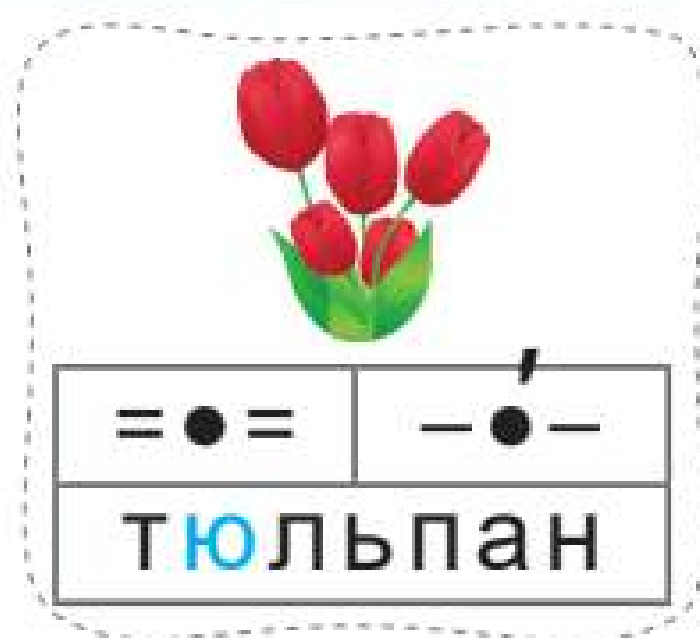

— До зустрічі!

7. Складіть діалог про день народження однокласника / однокласниці.

8. Оціни свою роботу на уроці.

квіти

1. Поділи слова на склади. Назви звуки в першому складі першого слова. Назви звуки в першому складі другого слова.

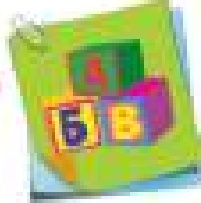
Після приголосного буква **ю** позначає звук **[y]**, а приголосний вимовляють **м'яко**.

2. Прочитай швидко.

ну	лу	су	ру	ту	ду	зу	цу
ню	лю	сю	рю	тю	дю	зю	цю

3. Розгадай ребус.

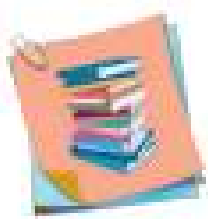

4.

5.   Хто швидше розкаже скоромовку?
 Хто швидше прочитає скоромовку?

Юра і Юля співають,
 юрок і метелик літають.

6.

Конкурс малюнків

— Ми проведемо конкурс малюнків, — сказала Людмила Якимівна. — Повторюю:

Нюра малюватиме зозулю.

Люба малюватиме вишню.

Любомир малюватиме Нюру.

Люда малюватиме маслюк.

Люся малюватиме свиню.

Ні! Навпаки! Люся малюватиме зозулю.

Люба малюватиме маслюк.

Любомир малюватиме вишню.

Люда малюватиме Нюру.

Нюра малюватиме рюкзак.

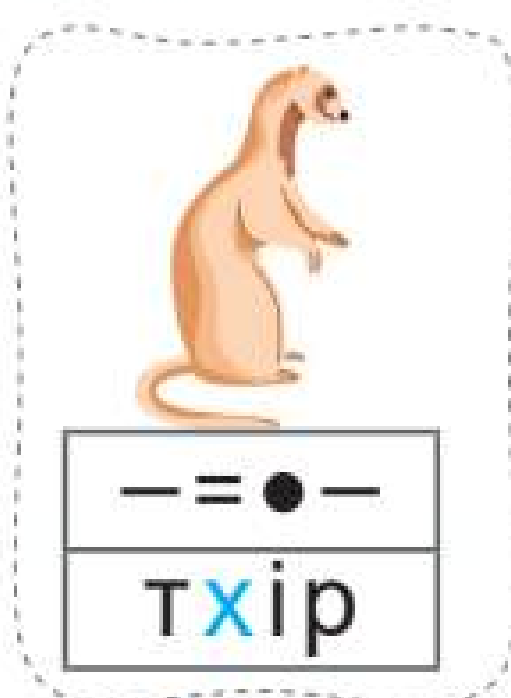
Свиня малюватиме... Ні! Свиня не малюватиме.

Впевнена, тепер ви все зрозуміли.

7. Оціни свою роботу на уроці.

Xx

тварини

1. Назви́ другий звук у назві першої тварини. Назви́ перший звук у назві другої тварини. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки [x], [x'] позначають малою буквою **x** та великою буквою **X**.

2. Прочитай швидко.

	у	а	е		х	к	г
х	ху	ха	хе	о	ох	ок	ог
к	ку	ка	ке	і	іх	ік	іг
г	гу	га	ге	и	их	ик	иг

хле — хлі	хру — хрю	хра — кра	хри — гри
хво — хве	хла — хля	хрі — хві	хро — гро

3. Гра «Склади слова».

4. Гра «Букви граються».

~~Х~~

чоботи

~~Р~~

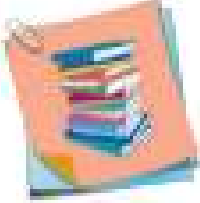
пух

~~Х~~

салат

5. Розгляньте малюнок до тексту. Як ви гадаєте, про що йтиметься в тексті?

6. Хвалилася Христинка:
— У мене — червона хустинка!

Хвалився Харитон:

— А в мене — кольоровий картон!

Тільки Михайлик нічим не хвалився. Хлопчик хитро усміхнувся. А тоді замів підлогу в кухні. Не забув він і вазони полити.

Прийшли з роботи мама і тато.

І чомусь вони похвалили тільки Михайлика.

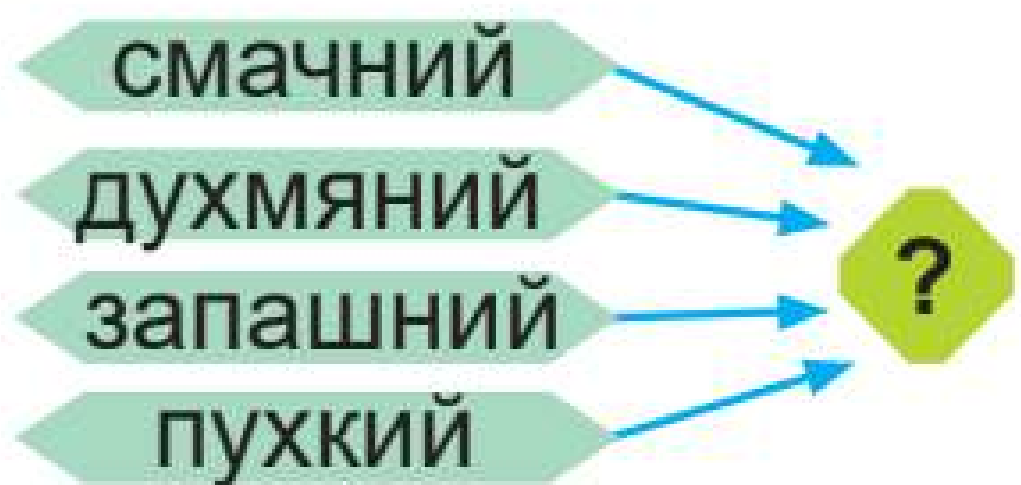
Чиї вчинки ти схвалюєш? Чому?

7. 2 хвали 3 себе 5 нехай 4 сам,
 7 люди 1 Не 8 похвалять. 6 тебе

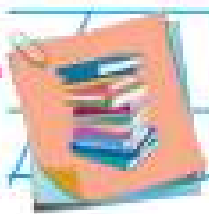
8. Оціни свою роботу на уроці.

1.

2.

Хліб, пам'яниця, буханець.

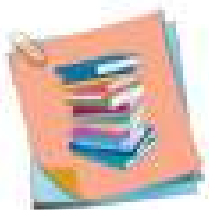
3.

Обговоріть, які ще вироби з борошна можна додати до намальованих.

4.

Буду пекаркою

Дідусь Харитон і бабуся Христина сидять за столом з онуками. Зібралися всі на обід. У хлібниці лежить запашна хлібина.

— Дідусю, подайте, будь ласка, хлібця, — попросила Оленка. — Я так люблю свіжий хліб!

Дідусь примружив очі, усміхнувся й мовив:

— Звичайно! Хліб люблять дорослі й малі. Адже не даремно кажуть, що хліб — усьому голова. Без хліба ніхто не може прожити.

— А горобчик? — поцікавився Михайлик.

— Навіть маленький горобчик стрибає по землі та збирає крихти хліба.

Бабуся Христина — вправна майстриня. Вона випікає і булочки, і кекси, а на Велик-
день — паску. Посередині прикрашає її вели-
кою шишкою, а по боках — маленькими ши-
шечками та голубками. Золоті руки в бабусі!

— Коли я виросту, то стану пекаркою. Буду
пекти смачний хліб, як моя бабуся Христина, —
з гордістю мовила Оленка.

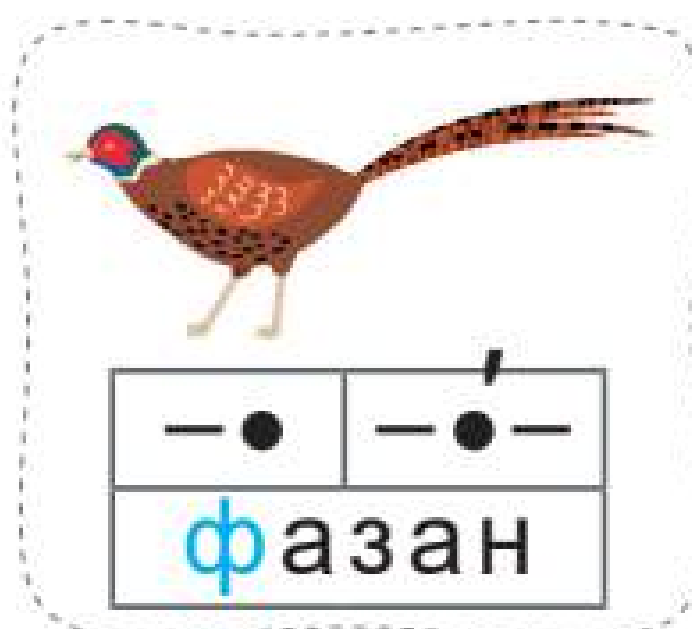
5. Ким мріє стати Оленка? Обговоріть, ким мрієте стати ви.

3.   1 На 3 землі 5 хліб
4 білий 2 чорній 6 родить.

7. Оціни свою роботу на уроці.

Ф ф

природа

1. Назви перший звук у назві пташки. Назви перший звук у назві рослини. Голосні вони чи приголосні?

На письмі **приголосні** звуки **[ф]**, **[ф']** позначають малою буквою **ф** та великою буквою **Ф**.

2. Прочитай швидко.

	і	а	о		ф	в	б
ф	фі	фа	фо	у	уф	ув	уб
в	ві	ва	во	и	иф	ив	иб
б	бі	ба	бо	е	еф	ев	еб

фи — ви	фу — ву	фро — фло	сфо — сво
аф — ав	іф — ів	фта — фка	фле — флу

3. Гра «Склади слова».

фо фі кус ніш рма фе

4. Склади речення.

Дореч, річці, у, плаває.

5.

Федір
Федько
Федорка
Софійка
Гафійка

фіалки
фікус
футболка
сарафан
фіолетовий

6.

Розглянь малюнок. Прочитай текст. Чи відповідає малюнок тексту? Який колір найбільше подобається Софійці?

Софійка-фантазерка

Софійка любить фіолетовий колір. Футболка у дівчинки фіолетова. Сарафан теж фіолетовий. Навіть обручик фіолетовий.

Софійка фантазує... Опиняється дівчинка у фіолетовій кімнаті. Відхиляє фіолетову фіранку. Поливає фіолетовий фікус.

І раптом... Відчиняються двері. Заходить Федір у фіолетовому костюмі й каже:

— Годі, Софійко, фантазувати! Ходімо на грядку, полємо флокси та фіалки.

7. Оціни свою роботу на уроці.

Фея у школі

Якось Фея завітала до школи. Хотіла перевірити знання першокласників про тварин.

— Добрий день, діти! — привіталася Фея. — А чи любите ви грати в ігри?

— Так! Так! — вигукували діти.

— Здогадайтеся, про кого я говоритиму. Тварина живе в Африці. У неї довга шия...

— Це жирафа! — здогадався Федір.

— І не лише шия довга, а й язик, — додала Софійка.

— А які доброзичливі тварини рятують людей у морі? — поцікавилася Фея.

— Дельфіни! — упевнено відповіла Гафійка.

— А я була на морі й бачила, як дельфіни вистрибують з води! — похвалилася Фросинка.

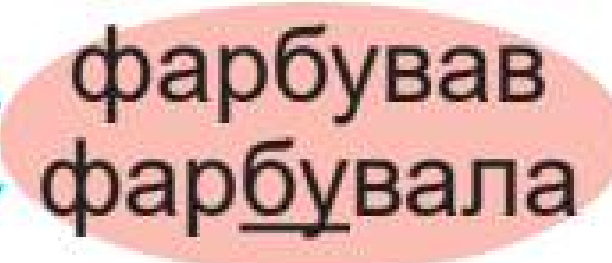
— Тепер складніше завдання. Хто назве рожевого птаха?

Діти задумалися. Тоді Фея мовила:

— На берегах великих озер Африки живе фламінго. У нього оперення і ноги рожевого кольору.

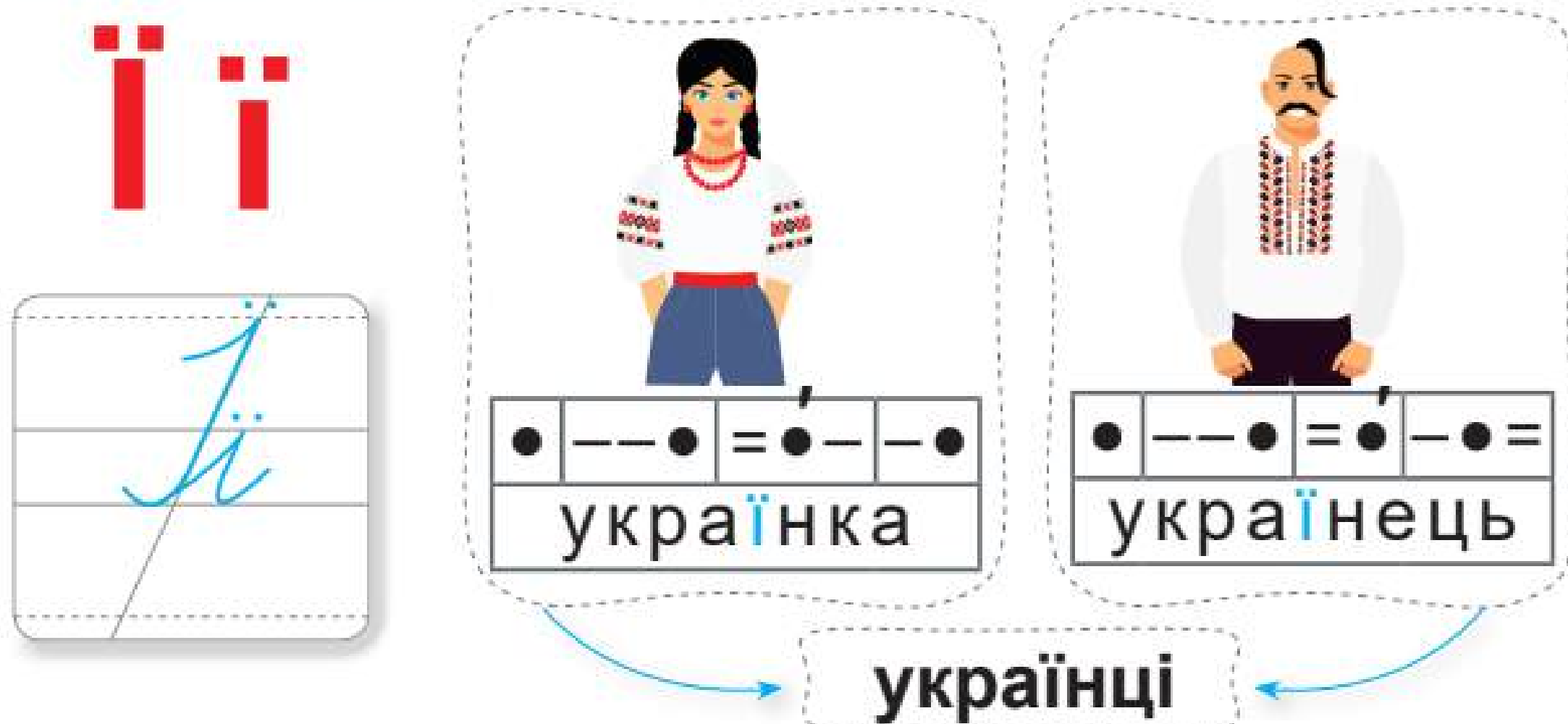
Фея переконалася: учні мають добрі знання, уміють фантазувати.

2. Уявіть себе феєю або чарівником. Про що ви запитали б в учнів / учениць 1 класу?

3. Я

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. Назви ланцюжок звуків у кожному слові. Назви п'ятий і шостий звуки в першому слові. Назви п'ятий і шостий звуки в другому слові.

Буква **ї** завжди позначає **два** звуки — **[й і]**.

2. Прочитай швидко.

ім	ін	іл	іш	іж	ік	іц	іт	із
їм	їн	їл	їш	їж	їк	їц	їт	їз
аї	ої	еї	иї	гаї	мої	неї	чиї	

3. Гра «Склади слова».

ви за до по їха ли ти

4. Україна
україн

ський
ська
ські
ське

Київ

київ

ський
ська
ські
ське

5.

річка

Україна

верба

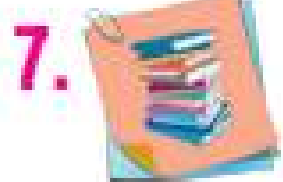
дерево

Дніпро

державна

6. Які з цих рослин є народними символами України?

Мак, волошка, мімоза, ромашка, гвоздика, мальва, калина.

7.

Прочитай, добираючи слова.

Я живу в _____. Столиця нашої держави — _____. Ми розмовляємо _____ мовою.

Слова для довідки. Україні, Київ, українською.

8.

Україна

Я люблю свою країну,
її мову солов'їну,
і Дніпро, й високі кручі,
і народ її співучий,
і ромашки, і калину,
й запашну пухку хлібину.
У душі вона єдина —
моя рідна Україна.

Людмила Паніченко

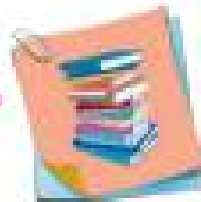
9. Оціни свою роботу на уроці.

1. Прочитай слова, перестрибуючи через клітинку.

в к і н т и е ж р е е ч ц к ь а

Як ти гадаєш, про що може йтися в казці з таким заголовком?

2. Прочитай казку і перевір свої здогадки.

Вітерець і Книжечка

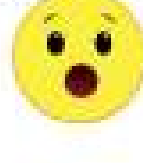
Жила-була Книжечка. Вона тихесенько лежала на столі. Любила, коли дітки із задоволенням розглядали її яскраві малюнки.

...Якось у вікно залетів малесенький Вітерець. Він зацікавився Книжечкою. Почав розглядати. Ось перша сторінка.

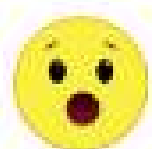
 — Тут сиріжка. Така струнка і гарна, — подумав Вітерець. — Вона їстівна.

Перегорнув пустунець наступну сторінку.

 — Їжачок! На голках у нього листочки та яблуко.

 — Їжачку, а де твої їжаченята? — запитав Вітерець. Але Їжачок швидко згорнувся в клубочок.

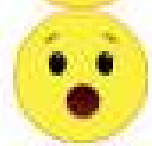
Вітерець продовжував гортати сторінки. І раптом... Незнайомка! Стривожився пустунець.

— Ти хто?

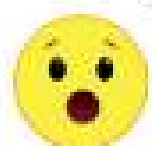
— Я — буква **ї**.

— Яка? — дивувався Вітерець.

— А така. Без мене не можна написати ні «сирїжка», ні «їжачок».

— Ти головна?

— Ні, я потрібна. Як і всі букви.

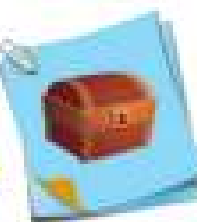
Назвіть дійових осіб казки. З ким зустрічався Вітерець?

3. Розкажіть одне одному, що ви знаєте про букву **ї**. Скільки звуків вона позначає? Пригадайте слова з буквою **ї**. Де вона стоїть у слові?

4. Обговоріть у класі, як потрібно працювати з книжкою. Відтворіть діалоги, зображені на малюнках.

5. **3** Вік **1** Вік **2** живи — **4** учись.

6. Оціни свою роботу на уроці.

Щщ

рослини

1. Назви перший і другий звуки в першому слові.
Назви четвертий і п'ятий звуки в другому слові.
Які це звуки: голосні чи приголосні?

Буква **щ** завжди позначає **два** звуки — **[ш ч]**.

2. Прочитай швидко.

	у	и	о		щ	ж	ш	ащ — ящ
щ	щу	щи	що	а	ащ	аж	аш	ущ — ющ
ж	жу	жи	жо	і	іщ	іж	іш	ищ — іщ
ш	шу	ши	шо	е	ещ	еж	еш	ещ — єщ

3. Гра «Склади слова».

щи

гор

глик

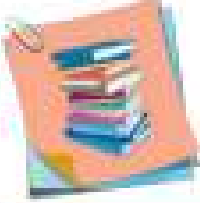
щик

бор

4. Щиглик, щур і журавель
назбирали втрьох щавель.
На обід попід кущем
пригощалися борщем.

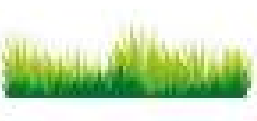

Світлана та Юрій Ходоси

5. Прочитай заголовок до тексту та текст.

Що таке щастя?

Щастя в кожного своє.

Для матінки-землі щастя — це сонечко в небі. А ще — теплий дощик . Тоді щаслива земля вкривається зеленим килимом трав і барвистими квітами .

Для річки щастя — це блакитна вода та жовтий пісок. І щоб зграйками плавали лящі. Тоді річка щаслива.

Для щиглика щастя — це зелений гай. І щоб ліщина шуміла зеленим листям. Щоб у гущавині бігали зайчики та козулі . Тоді і щиглик, і навіть зелена ящірка будуть щасливими.

А для дитини щастя — це дружна родина, мирне небо, лагідне сонечко. А ще — добро навколо. От тоді й буде щасливою дитина.

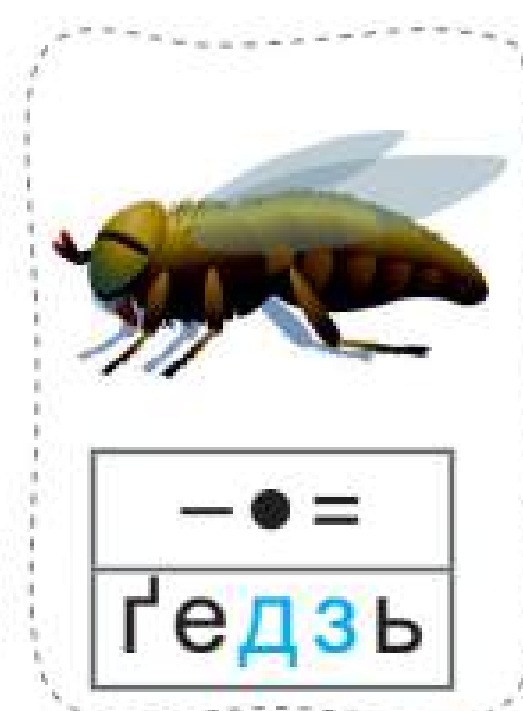
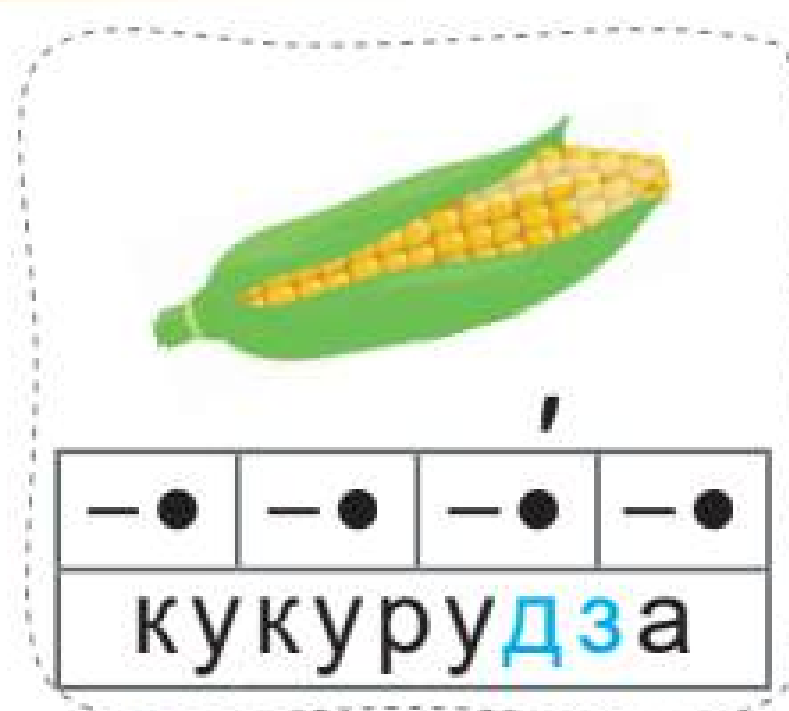
А яким ти уявляєш своє щастя?

6. Складіть подібний діалог (розмову).

7. Оціни свою роботу на уроці.

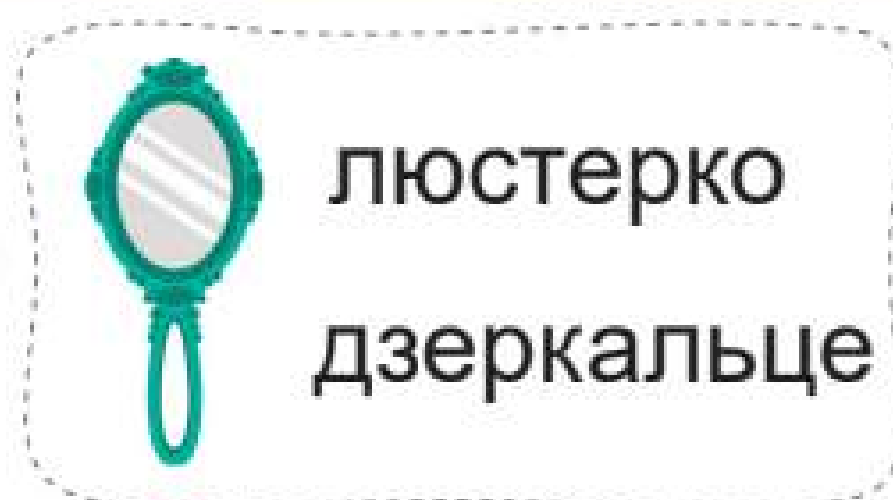
Дз

природа

1. Назви сьомий звук у першому слові. Назви третій звук у другому слові. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі буквосполученням **дз** позначають **приголосні** звуки **[дз]**, **[дз']**.

2. Прочитай швидко.

	а	и	е		дз	ц	з
дз	дза	дзи	дзе	о	одз	оц	оз
ц	ца	ци	це	і	ідз	іц	із
з	за	зи	зе	у	удз	уц	уз

3. Гра «Склади слова».

до

ркіт

дзве

нить

дзю

4. Гра «Знайди пару».

дзвенить	крутиться	дзвоник
дзвонить	потічок	дзиґа

5. ліворуч кивають голівками
сьогодні соняшники українська
вдалині намагається калиновому

6. **Краса навколо нас**

Поле... Удалині весело кивають голівками синенькі дзвоники. Сьогодні вони славлять день. До них приєднуються волошки. Теж сині-сині. Ближче до лісу зеленіє висока кукурудза. На калиновому куці примостився соловейко. Він дзвінко заводить пісеньку. Ліворуч від дороги ростуть соняшники. Над ними гуде гедзь. Він намагається сісти на жовту пелюсточку.

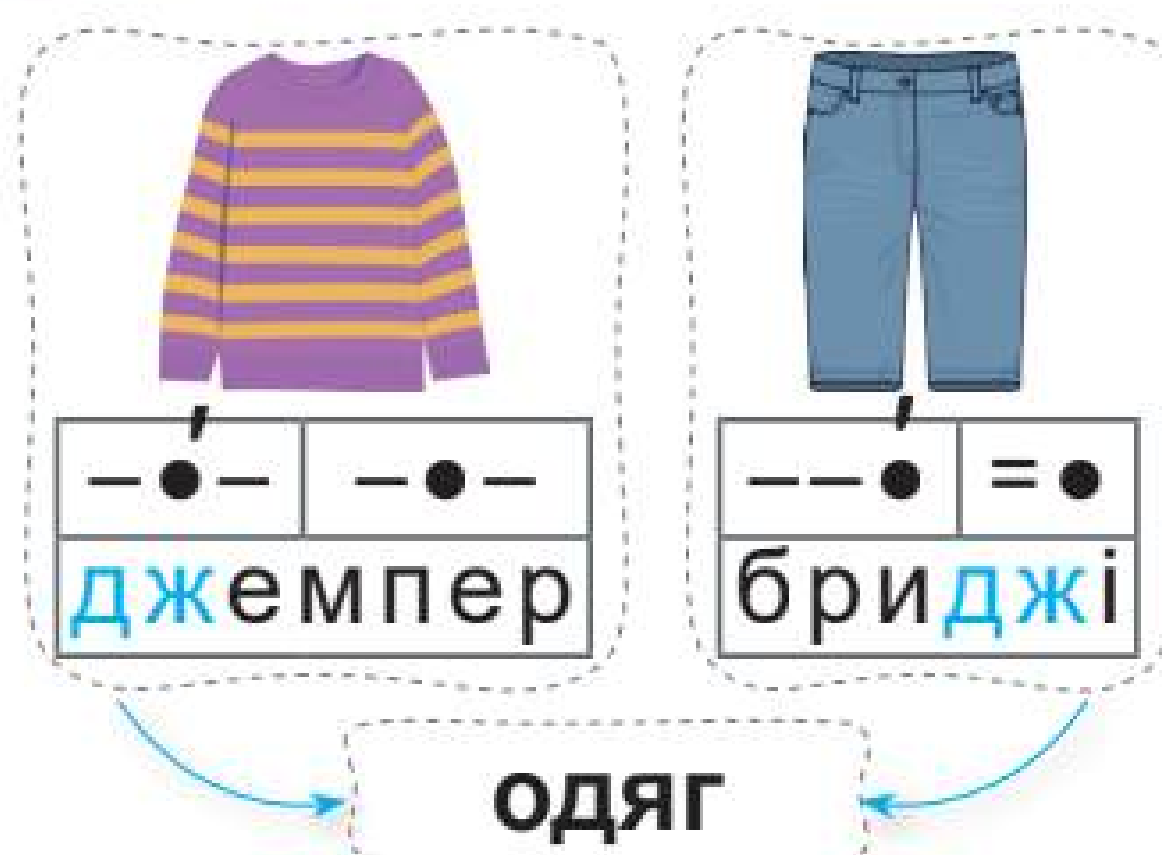

Яка гарна наша українська земля!

7. Оціни свою роботу на уроці.

Дж

1. Назви перший звук у першому слові. Назви четвертий звук у другому слові. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі буквосполученням **дж** позначають **приголосні** звуки **[дж̣]**, **[дж̣']**.

2. Прочитай швидко.

	а	о	і		дж	ч	ж
дж	джа	джо	джі	у	удж	уч	уж
ч	ча	чо	чі	і	ідж	іч	іж
ж	жа	жо	жі	е	едж	еч	еж

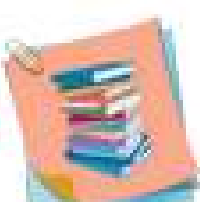
3. їздити — їжджу
будити — буджу
садити — саджу

сидіти — сиджу
радити — раджу
ходити — ходжу

4. 4 що 7 коріння. 3 друзів, 2 без
 1 Людина 6 без 5 дерево

5. Гра «Склади слова».

дже ло бри ре джі

6. Прочитай для друга / подруги.

День народження Джмелика

У Джмелика сьогодні день народження. Він співає веселу пісеньку:

— Джу-джу-джу! Джу-джу-джу! Джу-джу-джу! Дріжджі в лапки я беру, пиріг смачний печу. А тоді додаю вишневий джем. Я чекаю на гостей. Радість з ними розділю!

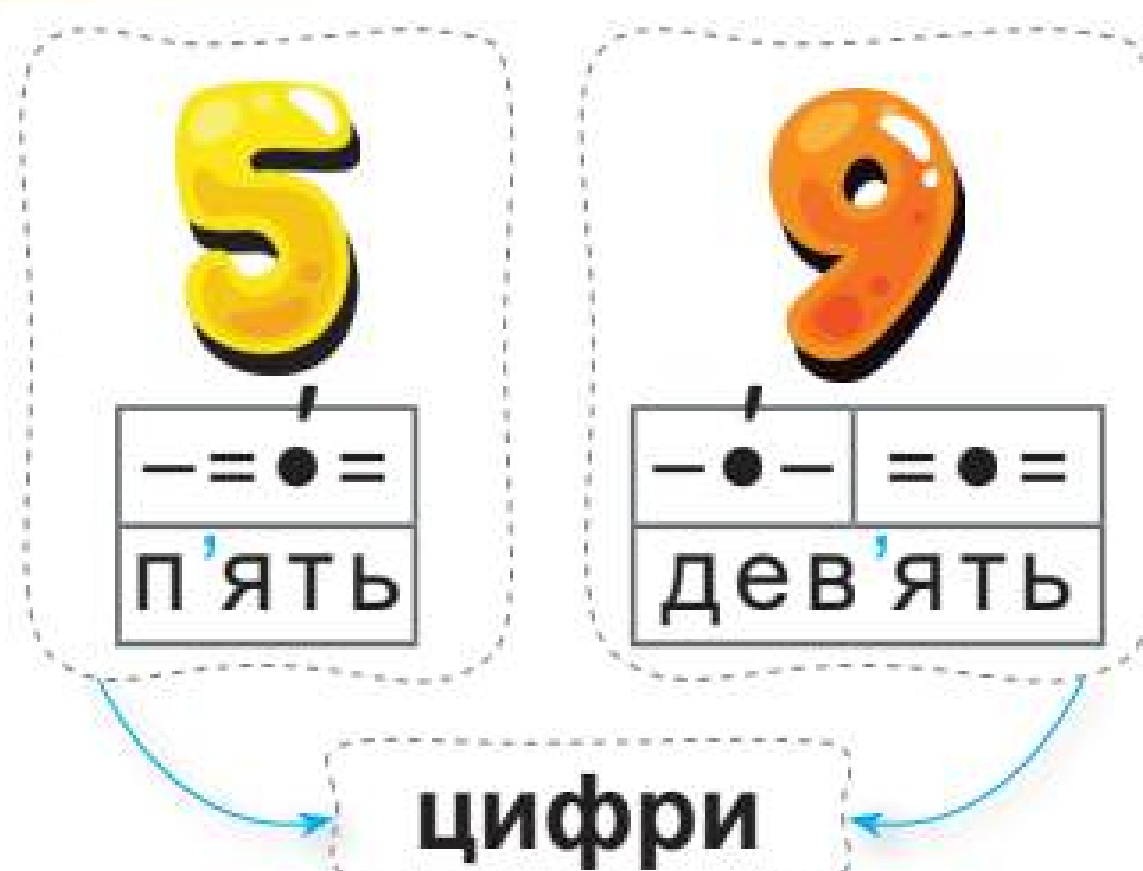
А ось і гості: Бджілка, Олень, Лисичка, Вовчик, Метелик. Вони щиро привітали Джмелика зі святом, вручили подарунки. Бджілка — цілющий мед. Олень — тендітні дзвоники. Лисичка і Вовчик — материнку та джинси. А Метелик — книгу про джунглі.

Джмелик пригостив усіх смачним пирогом із джемом.

Радіє Джмелик. Адже саме в день народження особливо цінуєш увагу друзів.

7. Оціни свою роботу на уроці.

1. Назви ланцюжок звуків у першому слові. Назви ланцюжок звуків у другому слові. Скільки звуків позначає буква **я**?

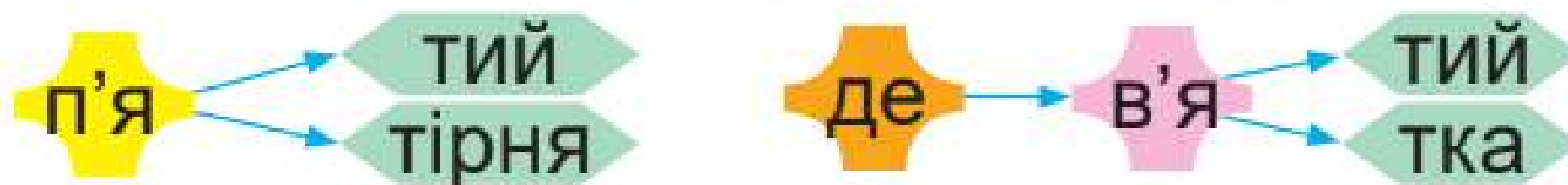
Апостроф (') показує, що букви **я, ю, є** позначають два звуки **[й а]**, **[й у]**, **[й е]**.

м'я	в'ю	в'ї	б'є	в'я
п'я	б'ю	р'ї	п'є	р'я

Гра «Склади слова».

Казка про апостроф

У ставку неподалік лісу жила-була малесенька П'явочка. Вона дуже хотіла, та не знала, як бути корисною. Засумувала П'явочка.

Про що ви дізналися? Як гадаєте, що буде далі?

Якось в небі пропливало Сонечко. Зупинилося біля П'явочки і простягло свій промінчик:

— Крихітко-П'явочко, мерщій до мене! Я тобі допоможу! Ти будеш корисною! З цієї миті ти станеш АПОСТРОФОМ! З тобою дзвінкіше співатимуть солов'ї, вище стрибатиме м'яч! Пахучішою буде м'ята на бабусиному подвір'ї!

Про що ви дізналися? Як гадаєте, що буде далі?

— Я дякую тобі! Моя мрія здійсниться, і я буду корисною! — радісно вигукувала П'явочка.

...Давно це було. Хтось забув про цю історію. А хтось і зовсім її не знав. А от слова, які мають апостроф, вдячні П'явочці.

Валентина Романова

6. Оціни свою роботу на уроці.

ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД

1.

І пухнасте, і маленьке,
і грайливе, і гарненьке —
кішки й котика малятко.
Здогадались? (ошвнэтоу)

Тетяна Строкач

2. Яке кошенятко? Що воно вміє робити? Як ти гадаєш,
що ще потрібно вміти котикам?

3.

навчити

вдається

відповідає

картинці

прочитай

малюнком

4.

Як кіт навчився читати

Вирішив Тарас навчити кота читати.

— Дивись, Філю, ось буква **А**.

— Няв! — відповідає Філя.

— Філю, ось буква **Бе**.

А Філя знов:

— Няв!

Нічого не вдається! Тоді знайшов Тарасик книжку, у якій на картинці був кіт. А біля малюнка підпис: «Няв».

— Нумо, Філю, прочитай, що тут написано, — сказав Тарас.

— Няв, — сказав кіт.

— Ура! — зрадів Тарас. — Я Філю читати навчив!

Юлія Каспарова

5. **Перевірте одне одного.** Як звали хлопчика? Яка кличка в котика? Тарас хотів навчити Філю читати книжки чи ловити мишей? Як ви гадаєте, чому Тарас хотів навчити котика читати?

6. Пригадайте оповідання за малюнками.

7. 4 хто 1 Добре 7 знати. 5 хоче
3 навчати, 2 того 6 все

8. Оціни свою роботу на уроці.

2. Яка буква змінила значення слів?

2. гілля ніченька пролітала
настала поселився пустилась
зростала волочила промайнула

3. Прочитай вірш, замінивши у виділених словах букву так, щоб утворилося потрібне слово. Використай малюнки-підказки.

Наприклад. Зуб — дуб , гілка —
білка , дріт — кріт .

4.

Могутній зуб

Гілля, гілля, стовбур, луб*,
на поляні стояв **ЗУБ**.

А на **ЗУБІ** росла **БІЛКА**,
на якій зростала **ГІЛКА**.

А під **ЗУБОМ** — цілий рід:
тато-**ДРІТ** та мама-**ДРІТ**.

Не любили **ДРОТИ** риб,
до смаку їм краще **ГРИП**.

*Луб, лубок — внутрішня частина кори листяних дерев.

Як настала темна **ПІЧ**,
звірі в лісі — віч-на-віч.

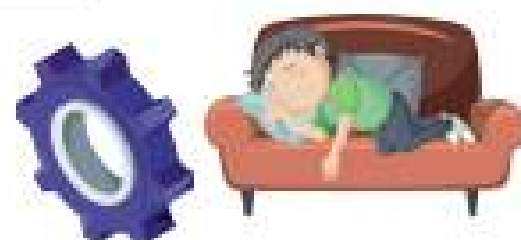
Ніченька була журлива,
бо пустилась сильна **СЛИВА**.

А на **ЃАНОК** в височінь,
промайнула чиясь **ЛІНЬ**.

Чи то правда, чи то байка —
в небі пролітала **ГАЙКА**.

Та на щастя то, чи ні,
ГАЙКА МАКА на спині
волочила як могла,
та, на жаль, не втримала.

Не летить більш **МАК** додому,
бо тепер на **ЗУБІ** тому —
чи в знак долі, чи просто так,
поселився ще й **МАК**.

Євген Дмитренко

5. Чи сподобався / не сподобався тобі вірш? Поясни.

6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Упізнай пташку. Де ти її бачив / бачила?

2. Чи бачили ви сороку в природі? Де? Що вона робила?

3. Розглянь малюнок. «Увійди» в нього. Кого ти побачив / побачила? Як ти гадаєш, що вони роблять?

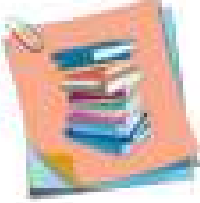
4. **Чому Сорока будує кілька хатинок**
Легенда

У темному лісі жила Сорока-білобока. Мала вона діток маленьких у своїй хатинці.

Та якось десь узявся дикий Кіт. Захотів він поласувати пташенятами. Довідалася про це Сорока.

Забрала вона своїх діток і втекла. Відтоді Сорока будує кілька хатинок, щоб було де сховатися.

5. **Перевір себе.** Хто жив у темному лісі? Що хотів зробити дикий Кіт? Чому Сорока будує кілька хатинок?

6. Прочитай, називаючи пропущені слова.

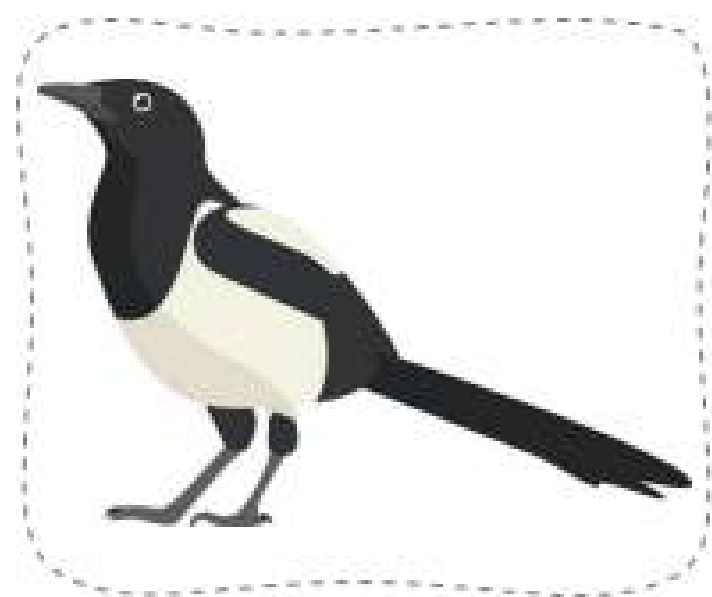
У темному лісі жила _____. Та якось десь
узявся дикий _____. Захотів він поласувати _____.
Забрала Сорока-білобока своїх діток і _____.
Відтоді Сорока будує кілька _____.

7. Обговоріть, як ви оцінюєте легенду.

Я оцінюю легенду на _____, тому що

8. Чи знаєш ти?

Чи знаєш ти, яка на вигляд
сорока? Так, у неї довгий хвіст,
широкі крила та білі плями по
боках. За ці білі плями й нази-
вають сороку білобокою!

Живуть сороки в лісах, у парках та біля люд-
ських осель. Вони їдять комах, насіння, ящірок
і дрібних гризунів.

Науковці дослідили, що сороки можуть на-
віть розпізнавати себе в люстерку!

Тетяна Безушко

9. Що цікавого ти дізнався / дізналася сьогодні про со-
року? Розкажи, де ти можеш використати ці знання.

10. Оціни свою роботу на уроці.

1.

Якщо чемний, друже, ти,
посієш зерна доброти.
Друзів матимеш хороших:
«вибач», «дякую» і «прошу».

Світлана Ходій

2.

Гра «Знайди чарівні слова».

будь **вибач** о дякую л ка про шу л ру л

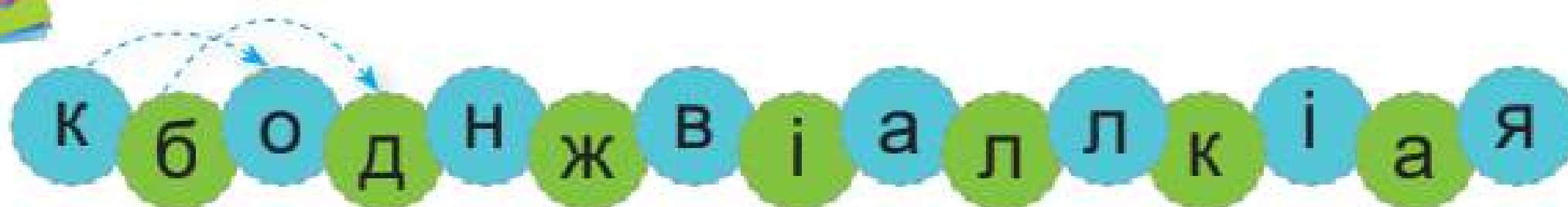
3.

Які ви знаєте слова подяки? Пригадайте ситуації, коли ви дякували. Які ви знаєте слова вибачення? Пригадайте ситуації, коли ви просили вибачення. Як ви попросите про допомогу? Пригадайте ситуації, коли ви просили про допомогу.

4.

Прочитай слова за стрілками.

Що ти знаєш про конвалію? Що тобі відомо про бджіл?

5.

Як ти гадаєш, чому бджола шукає квітку конвалії? Прочитай казочку і порівняй свою відповідь.

Як бджола знаходить квітку конвалії

Вилетіла з вулика бджілка. Літає над пасікою й прислухається. Чує: десь далеко-далеко дзвенять голосні дзвіночки. Летить бджілка на

музику дзвіночків. Прилітає до лісу. А то дзвонять квіти конвалії. Кожна квітка — маленький срібний дзвіночок. Усередині — золотий молоточок. Б'є молоточок по сріблу — лунає дзвін, аж до пасіки лине. Ото так конвалія кличе бджілку. Прилітає бджілка, збирає з квітки пилок і каже: — Дякую, квіточко...

А квітка мовчить. Вона лише зніяковіло опускає голівку.

Василь Сухомлинський

6. **Перевір себе.** Як ти вважаєш, які слова вказують на дії конвалії? А які — на дії бджілки? Доведи свою думку.

літає

дзвенять

дякує

кличе

збирає

мовчить

7. Оціни свою роботу на уроці.

1. Що ви знаєте про жука-сонечко? Де можна знайти потрібну вам інформацію? Переглянь відео і дізнайся цікаві факти про цю комаху.

2. жук лопотіло розплющити
павук перевело роззиратися
слимак затремтіло розсердитися

Сонечко (скорочено)

Усе почалося з раннього ранку. Сонечко вилізло зі своєї хатки під гілкою осики.

Молоді зелені листочки на деревах лопотіли під вітром. А коли сонечко перевело погляд на рідну осику, то аж затремтіло.

— Чому це ти надумала зробити своє листя покрученим? — спитало сонечко в осики.

— Хіба це я надумала? — затремтіла осика. — Я тепер загину, зовсім загину.

— Чому загинеш? — перелякалося сонечко.

— Через мою гостинність, — вела далі осика. — Восени я давала притулок і жукам, і павукам, і метеликам. Вони всі поховалися в моєму корінні, під моїм листям, а тепер їдять мене.

Сонечко побачило, що дрібна зелена тля сидить на листі доброї осики й безсоромно їсть його. Воно розсердилось і враз накинулось на зелену тлю.

— Ой, їх багато! — тремтіла осика. — Хіба ти подужаєш усіх?

— Я покличу своїх родичів! — гукнуло сонечко. — Не бійся, ми врятуємо тебе!

Невдовзі до осики прилетіли всі сонечкові родичі й накинулись на зелену тлю.

— Ми будемо тут доти, поки не поїмо всіх комах, — сказало найстарше сонечко.

Осика так зраділа, що аж затремтіла. Та вона, щоправда, завжди тремтіла.

Оксана Іваненко

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. пахтіла маленька обставини
духмяна нещодавно схвильована
нарочіто* зникнення заспокойтеся

2. **Грушка**

В хаті пригода: грушка пропала.
Ще нещодавно у місці лежала.
Мама схвильована, татко сумує...
Хто ж від халепи родину врятує?
Хочу-не-хочу, а все-таки мушу
взятись за справу про зникнення груші.
Спершу з'ясую обставини діла:
груша та пахла чи, може, смерділа?
— Дуже духмяна була, — каже мама, —
дуже пахтіла квітками й медами.
— Може, нестигла чи кисла? — питаю.
— Стигла, як сонце, — татусь заявляє.

*Нарочіто — поважно.

— Мабуть, маленька, червива, погана?
— Ні! Соковита, велика і гарна!
— Так я і знав, — мовлю́ нарочі́то. —
Все. Заспокойтеся. Справу розкрито.
Мама просяяла! Тато розцвів!
— Де вона?! Що з нею?!
— Я її з'їв!

Сашко Дерманський

3. «Фішбоун».

4. Перевірте себе.

ПРОБЛЕМА. Грушка пропала.

ПРИЧИНИ. Мама схвильована. Татко сумує.
Треба врятувати родину від халепи.

ФАКТИ. Дуже духмяна. Пахтіла квітками й ме-
дами. Стигла, як сонце. Соковита, велика і гарна!

ВИСНОВОК. Справу розкрито. Мама прося-
яла! Тато розцвів! Виявляється, грушку з'їв де-
тектив!

5. Оціни свою роботу на уроці.

1. Упізнай, з якої казки малюнок.

Підказка. «Коза-дереза», «Лисиця і Журавель», «Ріпка», «Півник і двоє мишенят».

2. Гра «Знайди чарівні слова».
- іль вовк олза єць одвед мідь соли ска пь

3. **Колобок на новий лад**

Уявіть: Колобок повернувся до діда з бабою.

Дідусь:

— Де ж, малесенький, круглесенький, бував?

По яких стежках ти простував?

Я ходив тебе шукати в ліс.

Ну, а баба виплакала море сліз.

Бабуся витирає очі краєм хустки.

Колобок:

— Та не плач, бабусю, ось живий же я!

І для вас ось розповідь моя.

Люди й звірі всі забули навіть про торти,
перейшли на моркву й буряки.

Так що ліс мені був другий дім.

І ніхто мене у ньому не над'їв.
Зайця в лісі бачив — він у ньому гід*.
Про весняні квіти розповідь повів.
Прочитали разом з ним усі книжки.
І тепер я знаю,
що природу треба берегти!
Ну а вовчик навесні
лиш співає всім замріяні пісні.
Розмовляв я дуже мало з ним.
Лиш веснянку гарну з вовком розучив.
А з ведмедем грав у теніс я.
Після сплячки
в нього техніка не та!
Хитра лиска вже забула
про підступність, злість.
Буряки і моркву теж лиш їсть.
П'є водичку з джерела,
щоб фігура дуже гарною була.
Находився, набродився я.
Та найкраще там,
де жде мене рідня.

Світлана Ходій

*Гід — екскурсовод.

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. Знайди і прочитай назви дерев. Які дерева ти бачив / бачила?

б	е	р	е	з	а	я	л	и	н	а
а	л	і	л	і	я	с	о	с	н	а
в	о	л	о	ш	к	а	я	в	і	р
к	л	е	н	м	а	к	и	д	у	б

2. виростає заввишки завширшки
території поширене сантиметрів
бережуть маленького Закарпатській

3. **Казка про жолудь**
Українська народна казка

Жили собі дід і баба. Вони були дуже бідні. Якось старенькі пішли до лісу і назбирали жолудів. Вдома спробували їх. Жолуді дідові та бабі сподобалися, бо за смаком були схожі на хліб. Один із жолудів закотився під піч. Приг^рівся там і почав рости. Дід розі^брав піч. Жолудь ріс вище і вище. Дід розі^брав стріху*. І жолудь доріс аж до неба. Дід узяв мішок і поліз по дереву. Аж біля самого сонечка побачив він жорна**, забрав їх собі й спу^стився донизу. А за ним вслід посипалися жолуді.

*Стріха — покрівля будинку.

**Жорна — пристрій, яким розмелюють зерно.

Попробували старенькі молóти їх на жорнах, вийшло гарне борошно. Баба на радощах напекла пампушóк, млинців. Самі їли і людей пригощали. Старенькі більше ніколи не голодували.

Чи знаєш ти?

З маленького жолудя виростає могутній дуб.

Це дерево поширене на всій території України. Заввишки може сягати сорока метрів! Живуть дуби довго. У Закарпатській області можна побачити дерево, якому понад тисячу треста років. Ширина його стовбура — 9 метрів 60 сантиметрів.

Цей дуб живе так довго, бо його бережуть люди. А як ти дбаєш про дерева?

5. Що було новим для тебе?

6. Оціни свою роботу на уроці.

1.

Як гадаєш, до якої казки ця загадка?

Хитрий, злючий і зубастий,
діточок надумав вкрасти.

Та розумні ті малята
не впустили звіра в хату.

Тетяна Строкач

2.

Вовк і семеро козенят

Українська народна казка

Жила собі коза, і було в неї семеро козенят. Зробила вона собі хату в лісі. Кожного дня ходила вона в ліс по їжу. Сама йде, а дітям приказує замкнути хату і нікому дверей не відчинити.

Прийде коза додому, постукає рогами у двері й заспіває:

Ой ви, діти, козенята!

Одімкніть, одчиніть!

Ваша мати пришла,

Молока принесла.

Козенята почують матір і відкриють двері. Мати їх погодує і йде в ліс, а козенята замкнуться і ждуть на матір.

Раз вовк почув, як коза співає. Тільки пішла вона в ліс, а вовк підбіг до хати і завив грубим голосом:

*Ой ви, діти, козенята!
Одімкніть, одчиніть!
Ваша мати пришла,
Молока принесла.*

А козенята й одказують:

— Чуємо, чуємо, — це не материн голос. Наша мати співає тоненьким голосом і приказує не так.

Не відкрили козенята вовкові. Постояв він, постукав та й пішов. Прийшла коза додому, похвалила дітей за те, що вовкові двері не відчинили.

3. Як ти гадаєш, чому вовк пробрався в хату до козенят?
Що б ти порадив / порадила козенятам?

4. Оціни свою роботу на уроці.

1.

Загадкова грядочка

Під землею птиця кубло звила
і яєць нанесла.

(впловху)

Сімсот соколят
на одній подушці сплять.

(хпнтвнос)

Сидить баба на грядках,
вся закутана в хустках.

(капуста)

Сам червоний, чуб зелений.

(буряк)

Народна творчість

Сидить панна у світлиці
молода, червонолиця.

Хто до неї завітає —

вітамінами вгощає.

(морква)

Леся Вознюк

Картопля, морква і петрушка —

смачна ж у мене буде ...

(акшю).

Юля Смаль

Що за коні
в гаю на припоні?
Довгасті, голчасті,
зеленої масті,
нікого не возять,
лише солі просять.

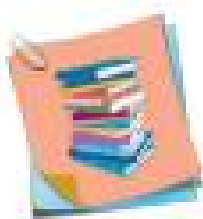
(пхдго)

2. Оціни свою роботу на уроці.

1.

Загадочки квочки

Квочка вивела курчат на подвір'я.
— Станьте в ряд, — проквоктала.
— Зараз вам я загадочки задам.

Під безкрайнім синім морем
пропливають сиві гори,
коні, лицарі, примари.
Відгадайте, що це? (ndewx)

Хтось тоненьку скибку дині
в небо кинув темно-синє,
звідти серпиком звисає.
Що це, діточки, хто знає?

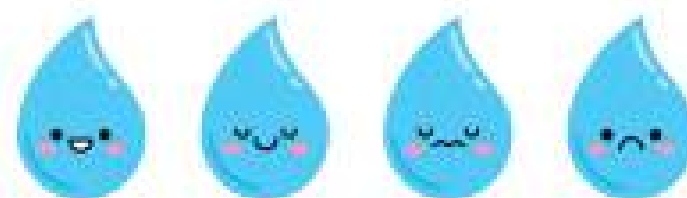
(чѳвз!W)

Зореокий чорний кінь
на пів світу кинув тінь.
Все завмерло, гамір стих,
сном обняв він геть усіх.
А на зміну білий кінь
прийде, збудить в небі синь,
срібний дзвін гучних пісень.
Що це, дітки? ... і (чнәр ! н!Н)

Олександр Прилуцький

2. Оціни свою роботу на уроці.

1. Розгадай ребус.

2. Розглянь малюнки. Які квіти ти бачив / бачила?

вероніка

деревій

ромашка

волошка

3. чари ходити вертатись
чарівниця приходить повертатись

4. **Казка-загадка**

Українська народна казка

Якась чарівниця перетворила трьох жінок на квітки у полі. Одній з них дозволено було на ніч ходити додому, бо в неї дитинка мала.

Одного разу перед світанком та жінка й каже своїй матері:

— Оце мені треба повертатись до своїх подруг, щоб квіткою пишатися в полі. Ви, мамо, незабаром прийдете до нас на поле. Якщо мене впізнаєте й зірвете, то я назавжди залишуся з вами.

Усе так і здійснилось.

От тепер і здогадайтеся, як мати впізнала свою дочку. Адже всі три квітки були однакові-сінькі!

?

А мати через те впізнала свою квітку-дочку, що на ній роси не було. А роси не було, тому що дочка була вночі удома. Вона не стояла квіткою надворі в холодну пору, коли падає роса. Інші ж квітки стояли.

5. Перевір себе. Продовж речення.

Дочка попросила в матері... . Мати упізна-
ла свою дочку через те, що... .

6. Утвори нові слова.

Чарівниця

ніч

?

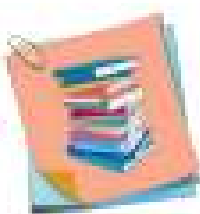
?

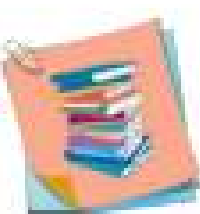
7. Оціни свою роботу на уроці.

1. Вправа
«Квест».

2. дзвін в'я жарт
 дзвонила в'язала жартувала
 подзвонила зав'язалася пожартувала

3. **Мобільна розмова**

Вчила азбуку Марічка
і в'язала рукавички.
А у неї під ногами
киця гралася клубками.
Та зненацька до Марічки
подзвонила Оля Чічка.
І у них за словом слово
зав'язалася розмова:
— Алло!..
Це вам дзвонять з еНЛО*!..
Що, Марічко, не впізнала?..
Це я так пожартувала...
Так, це Оля... Так, зі Львова...
Як там справи?..
— Та чудово...
— А здоров'я?..

*НЛО — нерозпізнаний літальний об'єкт.

— Слава Богу...

— Що нового?..

— Та нічого...

І так далі, і так далі —
почалися тралі-валі...

А тим часом наша киця
узяла у лапки спиці
і зв'язала для Марічки
спершу ліву рукавичку,
потім праву дов'язала.
А розмова все тривала,
все тяглася та розмова,
наче нитка кольорова,
із якої для Марічки
киця в'яже рукавички.
Ось поміє посуд киця,
підмете хвостом у хаті,
а тоді, як учениця,
буде азбуку вивчати,
щоб читать казки рядочками
про пригоди пана Коцького.

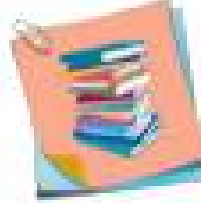

Анатолій Качан

4. Перевір себе. Що робила Марічка? А киця? Для кого киця в'язала рукавиці?

5. Оціни свою роботу на уроці.

1. вимкнула квадратною довірливих
тягнулася розсердився розтягуючись

2. **Андрійко й монстр
із телефону**

Мама побажала Андрійкові солодких снів і вимкнула світло. Хлопчик дістав з-під подушки телефон. Йому кортіло поринути в нову гру.

Він старанно будував своє королівство й бився з монстрами. Раптом з екрана на нього глипнуло чудище з квадратною головою. Величезна клешня схопила хлопчика за талію. Незчувся, як опинився в грі.

— Ха-ха-ха! — голосно засміялося чудище. — Тепер ти мій раб.

— Чого б це, — розсердився Андрійко. — Це мій телефон. І світ цей я збудував...

— Ти — наївне теля! Ха-ха! Я створив цю гру, щоб ловити довірливих дітлахів. Варто вам

почати грати, як не можете спинитися. А той, хто в грі шість годин поспіль, стає моїм рабом.

— Ні! Ні! Ні! — закричав Андрійко й кинувся навтьоки.

Величезна клешня чудища тягнулася за ним, розтягуючись, немов жувальна гумка. Хлопчик підковзнувся і полетів у прірву. «Бах!» — звалився на підлогу своєї кімнати.

«Так це був сон! Я просто впав із ліжка!» — промовив Андрійко і почухав забиту голову. Він видалив нову гру. Краще з Лего світ збудує, а вночі солодко спатиме.

Олена Скуловатова

3. Гра «Кубик запитань». Черговість визначаєте за допомогою кубика.

- Хто є персонажами оповідання?
- Чому Андрійко не спав уночі?
- Що ти відчував / відчувала, коли читав / читала текст?
- Чи становлять небезпеку онлайн-ігри?
- Які правила користування телефоном ти знаєш?
- Назви переваги рухливих ігор.

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. Гра «Відшукай назви гаджетів».

ваш смартфон у щайфон у щноутбукощкомп'ютеру щ

2. Як ви гадаєте, чи можуть гаджети приносити користь? А чи може завдати шкоди? Обґрунтуйте свою думку.

3. мобільних розумного відбулась
телефони власника навчальні
власниця здійснення розмовляють
червоний письменник фотографувати

4. **Мрії**

У кожному місті є магазин мобільних телефонів. Коли люди сплять, телефони між собою розмовляють. Кожний хоче мати розумного власника й цікаве життя. А ще телефони вміють мріяти. Однієї ночі відбулась розмова.

— Я хочу допомагати фотографувати, — сказав чорний телефон.

Зелений підхопив:

— А я мрію вчити свого власника іноземних мов. Він буде розумним, як Іван Франко. Письменник знав аж 16 мов!

— Я буду показувати навчальні відео, і моя власниця стане відомою, як Леся Українка! — сказав жовтий телефон.

— Це найкраще життя! — вигукнули інші телефони.

Проте є одна таємниця: здійснення мрії залежить від власника!

Наталя Гуркіна

5. «Ромашка Блума». Перевір себе.

1. Про кого або про що казка?
2. Що роблять телефони, коли люди сплять?
3. Про що мріє чорний телефон?
4. Яка мрія в зеленого телефона?
5. Що хоче показувати жовтий телефон?
6. Від кого залежить здійснення мрії телефонів?

6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Розгадай ребус.

2.

Букет лічилок

Ти — метелик,
я — джмелятко,
ти — маленький,
я — малятко.
Хто до танцю
має хист?

Хто найкращий
танцюрист?
З нас один
на луг летить.
У квітках
тобі жмурить.

Марія Людкевич

Із самісінького ранку
умиваються на ґанку:
курка, півень, цуценя,
кішка, кізка і ягня.

Хто ж не встигне вмитися —
той іде жмуритися.

Наталя Любиченко

Раз, два, три, чотири, п'ять! —
П'ятеро пташат летять! —
Перше, друге, третє... п'яте.
Йду четвертого шукати.

Дмитро Чередниченко

3. У які ігри ви граєте надворі, використовуючи лічилки? Розкажіть одне одному.

Лісова лічилка

Лисеня лічилку вчило,
лісом йшло — листки лічило.
Листя в лісі не злічити.
Лихо! Як лічилку вчити?
Лисеня повчає лиска:
— Легше полічить берізки!

Володимир Верховень

Воро-воро-вороня,
з ним вороняча рідня:
крук,
сорока,

галка,
грак.

Хто сховався —
каже: «Кряк!»

Володимир Верховень

Десять жабок на ставку
рахували осоку:
— Раз — листочок,
— Два — листочок...
Всілись жабки на місточок.
Три, чотири, п'ять, шість, сім —
по листку не вийшло всім.

Марія Пономаренко

5. Яку лічилку знаєш ти?

6. Оціни свою роботу на уроці.

Горюдуб

Українська народна гра

Усі стають по двоє — пара за парою. Один — «горюдуб» — попереду на віддалі й співає:

*Горю, горю, палаю,
кого схочу — спіймаю.
Раз, два, три! Біжіть!*

Перша пара біжить до «горюдуба» і, розірвавши руки, намагається оббігти його з двох боків і знову з'єднатися. Якщо «горюдуб» когось спіймав, то стає з ним позад усіх, а хто залишився без пари — стає «горюдубом».

Сірий вовк

Українська народна гра

А ця гра для тих, хто має прудкі ноги. Бо тут треба втікати від сірого вовка! І хоч несправжнього вовка, та все ж потрапити йому в лапи не хочеться.

Тож когось одного обирають за сірого вовка. Він сідає на пеньочку й сидить, зіщулившись і взявшись рукою за щоку. Ось, мовляв, який я бідний та сумирний!

Інші по черзі підходять до вовка ближче й ближче, далі зовсім близьенько, нахиляються і вдають, ніби рвуть траву. Та ще й приспівують:

*І рву, і рву горішечки,
не боюсь вовка анітрішечки!*

І махають на вовка руками, наче кидають оті нарвані «горішечки». Тоді вовк підхоплюється на рівні ноги — і навздогін! Ганяється, поки таки когось упіймає: нехай іще хтось побуде за сірого вовка!

3. У які рухливі ігри ти граєш зі знайомими та друзями? Якої гри ти можеш навчити однокласників / однокласниць?

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. Розгадай ребус.

2. Відгадай загадку.

Морква, біб і цибулина,
бурячок і капустана,
ще й картопля — шусть у горщик.
Ну й смачний ми зварим (япtdog)

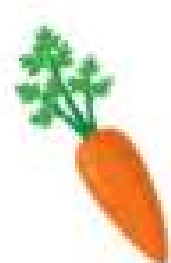
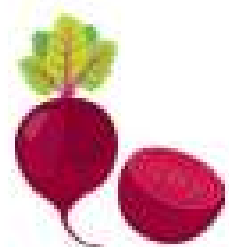
Леся Вознюк

3.

Борщ

На столі у мами Клави
дуже смачно пахнуть страви.
Найсмачнішу звуть борщем.
Посмакуєш — скажеш: «Ще-е-е...».
Покуштуйте разом з нами
український борщик мамин.

Микола Возіянов

4.

Борщ — наша гордість

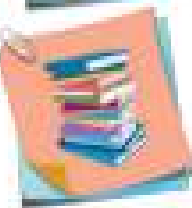
Борщ — це гордість
та кулінарний символ нашої
України.

Рецептів борщу є багато.
Адже у кожної господині він
свій. Хтось любить борщ
із квасолею, хтось готує без капусти. А хтось

варить його з грибами. Доволі часто рецепти борщу в сім'ях дбайливо передають від покоління до покоління. А деякі родини їх навіть тримають у суворій таємниці. Український борщ внесено до списку культурної нематеріальної спадщини ЮНЕСКО*.

5. Що ви знаєте про борщ?

6. **Химерний, маленький**
(уривок)

Химерний, маленький,
бокастий, товстенький
коханчик удався;
у тісто прибрався,
чимсь смачним напхався,
в окропі купавсь.
На смак уродився,
ще й маслом умився,
в макітрі скакав ...

Леонід Глібов

7. Що ви знаєте про вареники?

*ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури) — міжнародна організація, яка сприяє розвитку національної культури, охороні пам'яток культури тощо.

8. Оціни свою роботу на уроці.

1.

негарненеправдапотихенькубанькатезакричалоподивилосяжовторотевідповідаєз гордістю

2.

Найгарніша мама

Випало Совеня з гнізда та й скаче лісом. Далеко забилося, не може знайти рідного гнізда. Побачили птахи малого — негарного, з великою головою, вухатого, банькатого, жовторотого та й питають дивуючись:

— Хто ти такий? Де ти взявся?

— Я — Совеня, — відповідає мале. — Я випало із гнізда, не вмію ще літати і вдень дуже погано бачу. Я шукаю маму.

— Хто ж твоя мама? — питає Соловей.

— Моя мама Сова, — гордо відповідає Совеня.

— Яка ж вона? — питає Дятел.

— Моя мама найгарніша.

— Розкажи, яка ж вона, — питає Дрізд.

— У неї голова, вуха й очі такі, як у мене, — відповідає з гордістю Совеня.

— Ха-ха-ха! — зареготали Соловей, Дятел і Дрізд. — Та ти ж потвора. Виходить, і мати твоя така сама потвора.

— Неправда! — закричало Совеня. — Мама в мене найгарніша.

Почула його крик Сова, прилетіла, потишеньку взяла Совеня за лапку й повела до рідного гнізда.

Совеня уважно подивилося на свою маму: вона була й справді для нього найгарніша!

Василь Сухомлинський

3. Перевірте одне одного. Що вам не сподобалося у словах Солов'я, Дятла, Дрозда? Яку пораду ви їм дасте? Прочитайте і поміркуйте, де «заховалися» помилки.

— Я — каченя, — відповідає мале.

— Моя мама Ворона, — гордо відповідає Совеня.

— Моя мама найсимпатичніша.

4. Оціни свою роботу на уроці.

Бабусин помічник

Юрасик — перший бабусин помічник. Тільки вона принесе відро з водою і ганчірку — хлопчик тут як тут. Кидає свої іграшки і швидко зачоче рукави сорочки. Бабуся усміхається:

— Куди це ти, внучку, поспішаєш?

— Мити підлогу, — серйозно відповідає він і бере ганчірку.

— Ти грайся, сама помию.

— Ні, ні, я сам, — нагинається над відром з водою Юрасик.

І вони починають мити підлогу. Хлопчик ретельно витирає пилку під шафою, під ліжком, під столом. А бабуся миє посередині кімнати. Працюють мовчки. Іноді чути:

— Бабусю, у мене ганчірка брудна.

— Дай-но я виполощу.

Потім розставляють меблі на свої місця, застилають підлогу килимками. Коли і з цією роботою впораються, Юрасик запитує:

— А тепер що?

Бабуся йде до підвіконня.

— Квіти я вже полив, — усміхається хлопчик.

— Дякую. Тоді відпочивай.

Але Юрасикові нема коли відпочивати. Він сідає біля свого маленького столика і починає складати з пластмасових кубиків гараж для автомашини.

Микола Магера

2. Позмагайтеся, хто швидше знайде в тексті речення, у яких згадуються зображені на малюнках предмети.

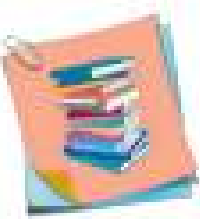
3. Гра «Кубик запитань». Черговість визначайте за допомогою кубика.

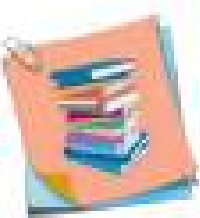

- Про що йдеться в оповіданні?
- Чи допомагав Юрасик бабусі?
- Чи задоволена була бабуся тим, що Юрасик їй допомагав?
- Яким виросте Юрасик?
- Чи правильно чинить Юрасик, що допомагає бабусі?
- Що ви порадите дітям, у яких є бабусі?

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. подряпані іграшкового подобається
справжнім спілкування задоволення

2. **Іграшковий хлопчик**
(скорочено)

Павлик приніс додому кошеня з вулиці. Котика назвали Кузею. Він був дикий, боязкий й ховався від усіх під ліжко. Павлові подобалося дратувати котика. Для цього хлопчик навіть витягував тваринку з-під ліжка. Він отримував від цього задоволення.

Спілкування з котиком закінчувалося тим, що руки в хлопчика були подряпані, а настрій у Кузі зіпсований.

Якось сниться Павликові сон. Ніби він перетворився на іграшкового хлопчика. А Кузя — на здоровенного кота. Ось величезний кіт бере Павла в руки, починає бавитися з ним, смикати то за чуба, то за вухо. Хлопчик в сльозах заліз у шафу.

Та кіт витягнув його звідти й запитав жартівливо:

— То як, подобається тобі бути іграшкою в моїх лапах?

— Ні, ні! Не хочу бути іграшкою, хочу бути самим собою, — сказав хлопчик.

— А подобається тобі такий друг, як я? — запитав кіт.

— Ні, — заплакав Павло і прокинувся. Біля ліжка сидів Кузя.

— Вибач, Кузю, від сьогодні ти будеш моїм справжнім другом, а не іграшкою.

Кузя простягнув лапку й довірливо замуркотів.

Людмила Паніченко

3. Гра «Кубик запитань». Черговість визначайте за допомогою кубика.

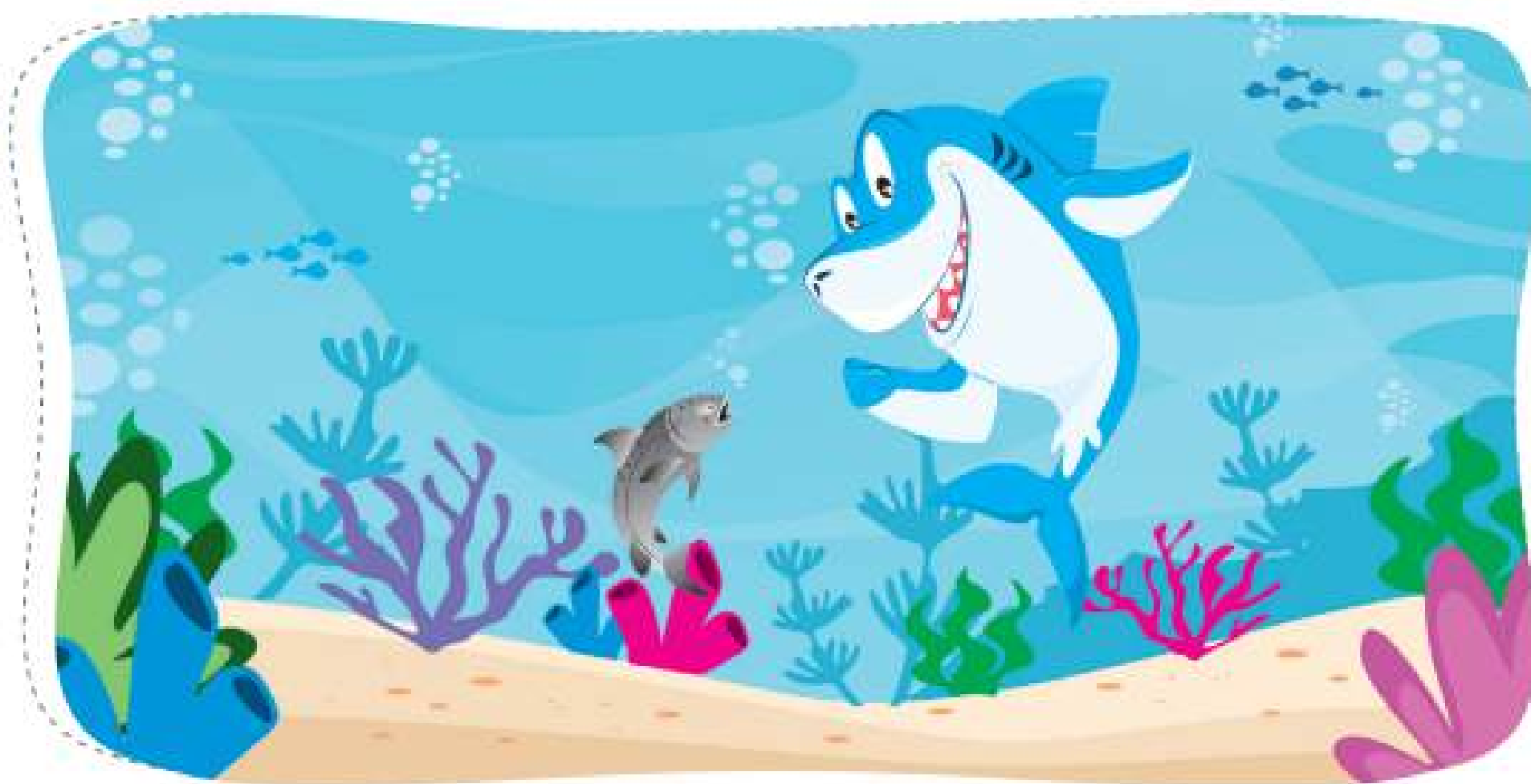
- Про що йдеться в оповіданні?
- Яке кошеня?
- Який настрій був у хлопчика? Чому?
- Що наснилося хлопчикові?
- Яким мають бути справжні друзі?
- Як потрібно ставитися до домашніх тварин?

4. Оціни свою роботу на уроці.

Про сміливість, допомогу та вдячність

Живуть в океані величезні хижаки — акули. І немає у воді істоти, яка б їх не боялась... Крім маленького смугастого лосося — смачної невеликої рибки. Чому ж акули її не їдять?

Якось велика біла Акула вийшла на полювання. Родина лососів заховалася на дні моря.

— Та ну! — вигукнув один непосидючий Лососик. — Сидіти цілий день в тісній ущелині нецікаво! Та й не бачив я ніколи цієї вашої акули, яку всі так бояться.

І чкурнув у водорості. Пірнав і тішився собі, аж поки не помітив величезну тінь найстрашнішої тварини у світі. Акула зачепилася зубами за риф. Її очі благали про допомогу.

Потрібно швидко рятувати, бо інакше ця риба загине!!! Маленький Лососик чимдуж

помчав до страшної пащі Акули. Йому було дуже страшно. Але Лососик кинувся рятувати хижака. Смугастий малюк розхитав зуба. Страховисько сіпнуло головою, і зуб залишився в рифі, а воно звільнилось.

Маленький Лососик злякався, бо зрозумів, що утекти вже не встигне. Аж раптом почув:

— Дякую тобі, крихітна рибко! Щоб віддячити тобі, обіцяю, що ніхто не зможе образити родину лососів! А ти, мій маленький друже, можеш плавати зі мною і будеш під моїм захистом.

Відтоді морями та океанами плаває дивна пара — величезна хижа Акула і маленький смугастий Лососик.

Юля Смаль

2. Гра «Кубик запитань». Черговість визначайте за допомогою кубика.

- Хто є персонажами оповідання?
- Чому Лососик опинився біля Акули?
- Що зробив Лососик, щоб врятувати Акулу?
- Що ти відчував / відчувала, коли читав / читала про те, як Лососик врятував Акулу?
- Чи завжди потрібно допомагати?
- Чи варто бути вдячним за добро?

3. Оціни свою роботу на уроці.

1. Прочитай слова, перестрибуючи через букву.

2. Обговоріть, чому потрібно берегти здоров'я.
3. Що ти робиш для того, щоб бути здоровим/здоровою?

4.

кра <u>п</u> ельках	від <u>с</u> тупила
край <u>н</u> ьому	шкіль <u>н</u> ому
де <u>м</u> онстративно	стур <u>б</u> овано
потра <u>п</u> ляють	приві <u>т</u> атися

Чхати треба правильно

На шкільному подвір'ї Юрчик наздогнав Світланку. Хотів привітатися, але раптово у нього засвербіло в носі. Тому замість «привіт» він голосно чхнув в обличчя дівчинці.

Світланка ображено відступила:

— Юрчику, ти що, не вмієш правильно чхати?

Хлопчик, прикриваючи рота долонею, смачно чхнув ще раз.

— Чого ж це не вмію? Ще як вмію!

Дівчинка поправила на носіку окуляри та пояснила:

— Коли чхаєш або кашляєш, треба прикривати рот і ніс сухою серветкою, у крайньому разі чхати у згин ліктя. Адже коли хвора людина чхає, то віруси, які містяться у крапельках її слини, потрапляють у повітря. Тому можуть заразити інших людей. Якщо чхати в долоню, то віруси залишаються на руці. Потім з руки потрапляють на меблі, дверні ручки та інші предмети. А через них можуть оселитися в організмах інших людей.

— Я не хочу нікого заражати, — заперечив стурбовано Юрчик. Він порився в рюкзаку й демонстративно витяг упаковку сухих серветок:

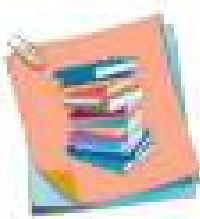
— Дякую, що навчила чхати правильно!

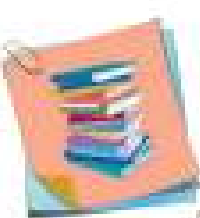
Ніна Колодяжна

6. Що нового ти прочитав / прочитала?

7. Оціни свою роботу на уроці.

1. зраділа впевнено підтримав
купання відповіла наступного

2. **Не хочу**

Олеся приїхала до бабусі в село. Дівчинка була балакучою та веселою, тому одразу потоваришувала з усіма місцевими дітками. Олеся завжди радо брала участь у всіх веселоощах та іграх, окрім купання в річці. Доки всі плавали, Олеся сиділа подалі на б́ерезі, а на заклики зайти у воду відповідала:

— Не хочу.

Якось Світланка обережно запитала в Олесі, чому та не хоче купатися.

— Я не вмію плавати, — відповіла дівчинка і почервоніла.

— І тільки? — зраділа Світлана. — Так я тебе вмить навчу!

— Ми допоможемо, — підтримав Макс. — Тут не глибоко! І хтось із батьків завжди поряд!

Уже наступного дня друзі взялися вчити Олесю плавати, і вже за декілька днів вона вміла не тільки впевнено триматися на воді, а ще й майстерно пірнати.

Відтоді Олеся більше не боялася заходити у воду. А восени записалася в басейн, щоб наступного літа плавати з усіма своїми друзями на рівних.

Ольга Лапушена

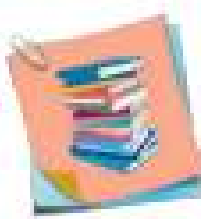
3. «Ромашка Блума». Перевір себе.

1. Хто приїхав у село?
2. Якщо я правильно зрозуміла, Олеся не гралася з дітьми?
3. Чому дівчинка сиділа на березі, коли всі діти купалися?
4. Що було б, якби друзі не навчили Олесю плавати?
5. Як ви оцінюєте те, що Світланка з друзями навчили Олесю плавати?
6. Що ти не вмів / не вміла, а навчився / навчилася?

4. Оціни свою роботу на уроці.

1. пестило кольорові усміхається
побачив повагався почервоніла
схотілось зніяковіло запропонувалала

Айстри

Побачив Сергійко у дворі сестру Юлю й одразу до неї.

— Дивись, які насінинки, — і розтулив кулак. — З них айстри будуть. Дядько Семен дав.

— Дай мені, — попросила Юля.

— Не дам, я сам посаджу!

Про що ти дізнався / дізналась? Що буде далі?

Дуже схотілось Юлі виростити свої квіти. Вона вже давно про це мріяла.

— Хочеш, — запропонувала вона братові, — бери за них мої кольорові олівці.

Повагався трохи Сергійко і згодився: ви- міняв олівці на чотири насінинки, а решту собі залишив.

Про що ти дізнався / дізналась? Що буде далі?

Посадила Юля насінинки в горщик. Щодня поливала. А як з'явилися стебельця — горщик на балкон поставила. Щоб і сонце пестило квіти, і дощик напував. Чудові в неї вирости

айстри! А Сергійкові насінинки так і лишились лежати в коробочці.

Прийшли якимось до мами гості та й кажуть:
— Які у вас гарні квіти! Де ви їх узяли?

Почервоніла Юля від похвали і зніяковіло усміхається.

А тут Сергійко...

Олег Буцень

3. Поміркуйте і разом придумайте кінцівку оповідання.

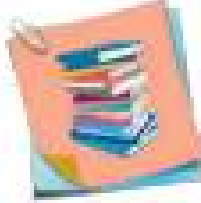
4. **Перевір себе.** Обери варіант правильної відповіді.

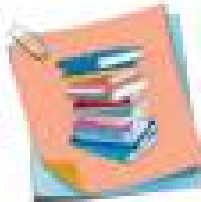
- ✓ Хто дав Сергійкові насіння квітів?
а) дядько Семен; б) Юля.
- ✓ На що Сергійко виміняв насінини?
а) на морозиво; б) на олівці.

5. Склади розповідь від імені Юлі.
 Склади розповідь від імені Сергійка.

6. Оціни свою роботу на уроці.

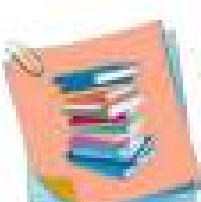

1. новий сказала обличчям
Емілія Марійка усміхнулась
автівки спочатку двоповерховий

2. Розгляньте малюнок, прочитайте заголовок.
 Поміркуйте, про що йтиме мова в оповіданні.

Емілія та її подорожі

3.   Емілія переїхала із сім'єю в новий будинок. Тут у неї ще не було друзів.

Тільки-но машина під'їхала до будинку, дівчинка притулилась обличчям до вікна.

Ось ворота. Ось двоповерховий будинок за ними. Вхідні двері... А біля дверей дівчинка! Такого самого віку, тільки одна ніжка на протезі.

Про що ви дізналися? Що буде далі?

Потім Емілія швидко вийшла з автівки і побігла до паркану. Біля хвіртки, повз яку до-

рослі носили валізи, вона зупинилась. Дівчинка в зеленій шапці стояла і дивилась на неї.

Про що ви дізналися? Що буде далі?

Раптом дівчинка пішла назустріч:

— Привіт! Мене звуть Марійка. Я тут одна. Дуже вже хочу з кимось дружити. І так рада, що з'явилась ти!

Про що ви дізналися? Що буде далі?

Від такої прямої Емілія спочатку розгубилася, а потім усміхнулася і сказала:

— Я з радістю дружитиму з тобою!

Олена Ходос

4. Гра «Кубик запитань». Черговість визначайте за допомогою кубика.

- Куди переїхала Емілія?
- Кого побачила Емілія біля входних дверей?
- Чим відрізнялася Марійка від Емілії?
- Що запропонувала Марійка?
- Як ви гадаєте, чи хотіла Емілія дружити з Марійкою. Чому?
- Як ви гадаєте, у які ігри могли гратися разом Емілія та Марійка?

5. Оціни свою роботу на уроці.

1. Бджілки радісно літають,
все щебече, розквітає,
сад укrywся білим цвітом.
Що за місяць перед літом?

Павло Філатов

2. Гра «Упізнай».

Птахи — рогобець, тівласка, нисиця.
Квіти — льмави, нваколії, кима.
Діти — качатдів, пчихлоки.

3. спитала усміхнулось тепліше
вишина найчистіше в прозорій

4. Послухай музику до пісні Миколи Син-
гаївського. Який у неї настрій? Як ти
гадаєш, з яким настроєм потрібно читати
вірш?

Що сказало сонце?

Спитала птаха в сонця
в прозорій вишині:
— Де небо найчистіше?
Де краще жить мені?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі птахи —
щасливе з ними я.

Спитала квітка в сонця:
— Коли мені цвісти,
щоб ти для нас тепліше
світило з висоти?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі квіти —
щасливе з ними я.

Спитали діти в сонця:
— Як світ нам зберегти,
щоб в злагоді, у щасті
жили і ми, і ти?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі птахи,
коли щасливі квіти,
коли щасливі діти —
щасливе з ними я.

Микола Сингаївський

6. Перевір себе. З ким розмовляло сонце? Коли сонце щасливе?

7. Упізнай, де чії слова. Що б ти відповіла / відповів?

— Де небо найчистіше?

— Як світ нам зберегти?

8. Оціни свою роботу на уроці.

1. У якій країні ти живеш? У якому місті / селі? Якою мовою розмовляєш?

2. Склади прислів'я.

3 українська

2 слава —

1 Наша

4 держава.

Україна

Мама повчає сина:

— Запам'ятай, дитино,
усе, чим земля багата:
любисток, полин і м'ята,
вершини, поля і ріки —
усе це твоє довіку.

Плекай і шануй, мій сину,
ласкаву свою Україну.

Україночка

Я — маленька зернина моєї родини.
Я — квітучий росточок своєї країни.
Солов'їні пісні, голос чистий і вроду
по краплинці взяла у свого я народу.
До землі прихилюся росинкою,
величають мене українкою.

Марія Морозенко

Наша ненька — Україна

Я — зерня, ти — колосочок,
я — дочка́, а ти — си́ночок,
я — верба́, а ти — калина,
наша мова — солов'ї́на!
Я — озерце, а ти — море,
я — гора, а ти — простори,

я — лісок, а ти — тополя,
я — свобода, а ти — воля!
Я — криничка, а ти — сонце,
я — хатинка, ти — віконце.
Українська ми родина,
наша ненька — Україна!

Ксенія Бондаренко

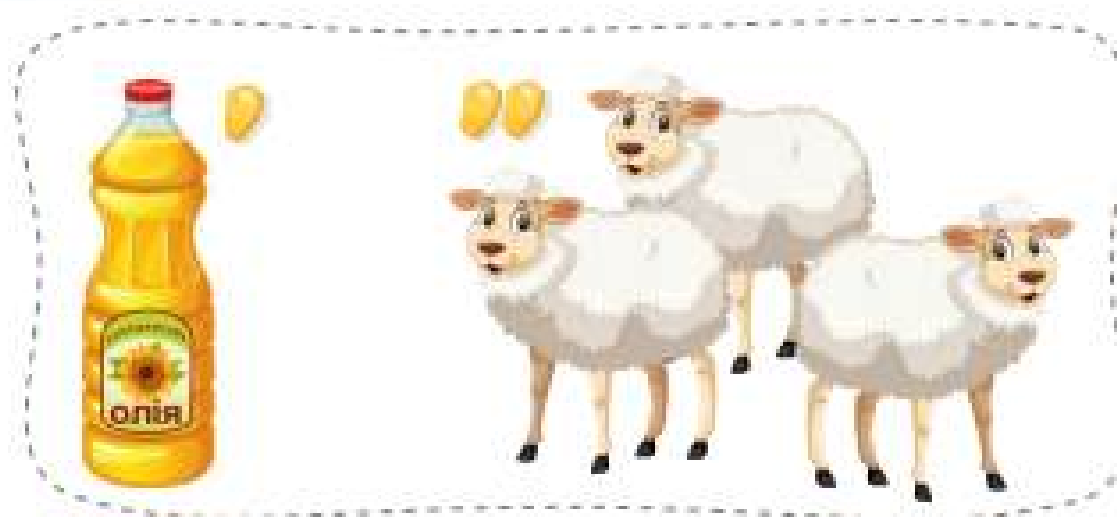
5. Вивчи вірш за підказками.

6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Розгадайте ребус.

2. Переглянь відеоролик. Які кольори ти запам'ятав / запам'ятала?

Олівці

Є дверцята у пеналі
дивовижні, небувалі:
як відчиняться вони,
то з самої глибини
вибігають молодці —
кольорові олівці.

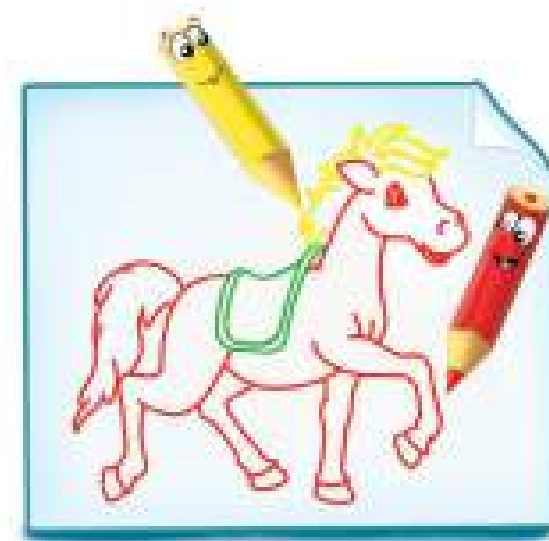

Починають пустувати,
на папері малювати:
синій — жабку, жовтий — курку,
а зелений — кицьку Мурку,
а червоний — слоненя,
а коричневий — коня,
довгогривого, гнідого...
Тут зелений зирк на нього:
— Що таке? Ану покинь!
Некрасивий в тебе кінь!

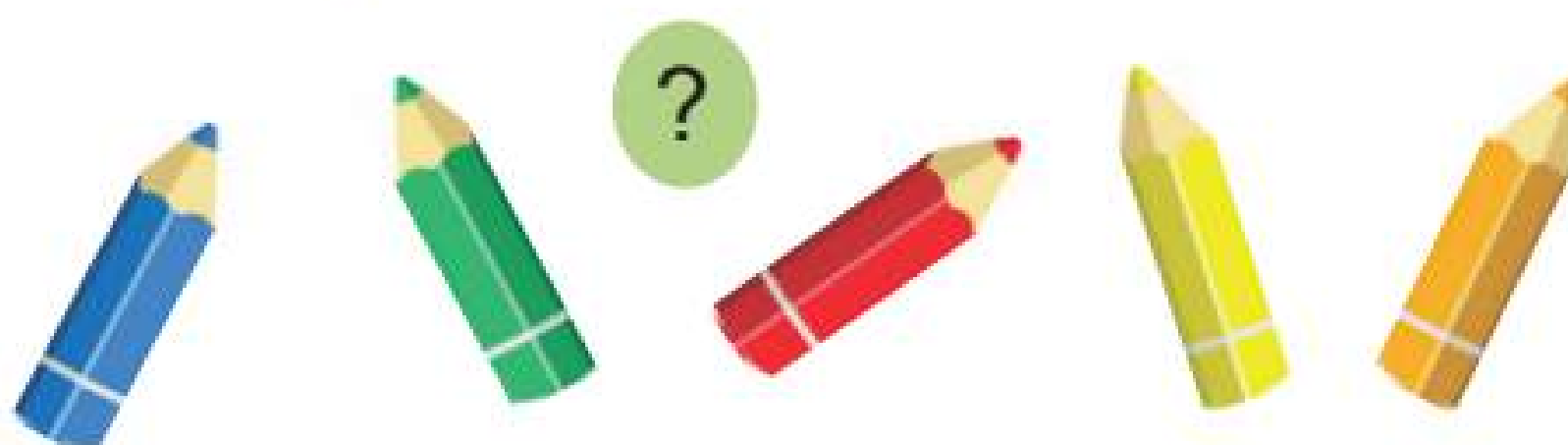
Бач, яка у мене Мурка,
синя жабка, жовта курка,
і червоне слонення!...

Ми поправимо коня —
зробим гриву золотисту,
помережане сідло,
щоб усе було барвисте,
щоб як райдуга цвіло!

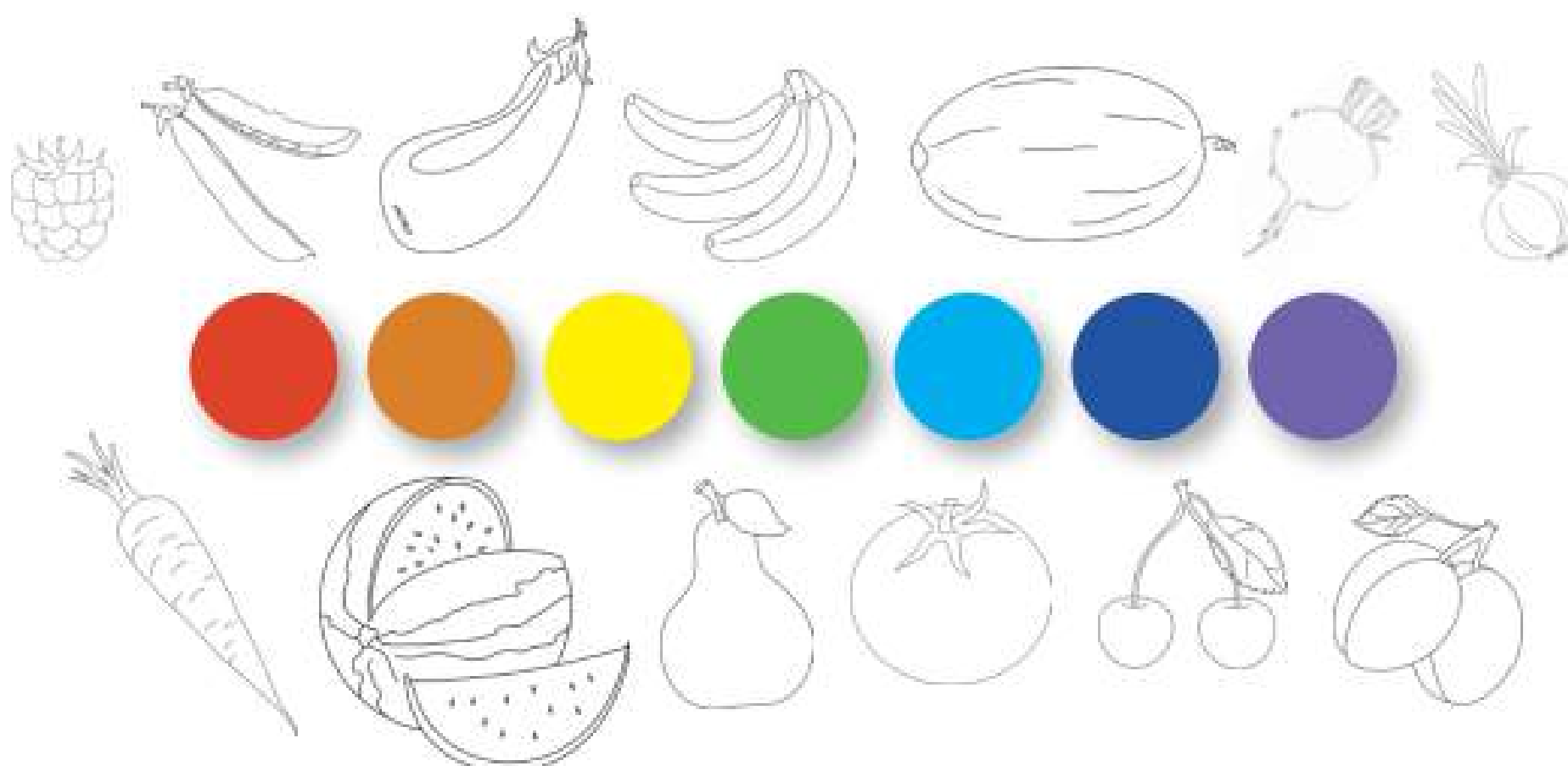
Тамара Коломієць

4. Перевір себе. Який олівець кого розмальовував?

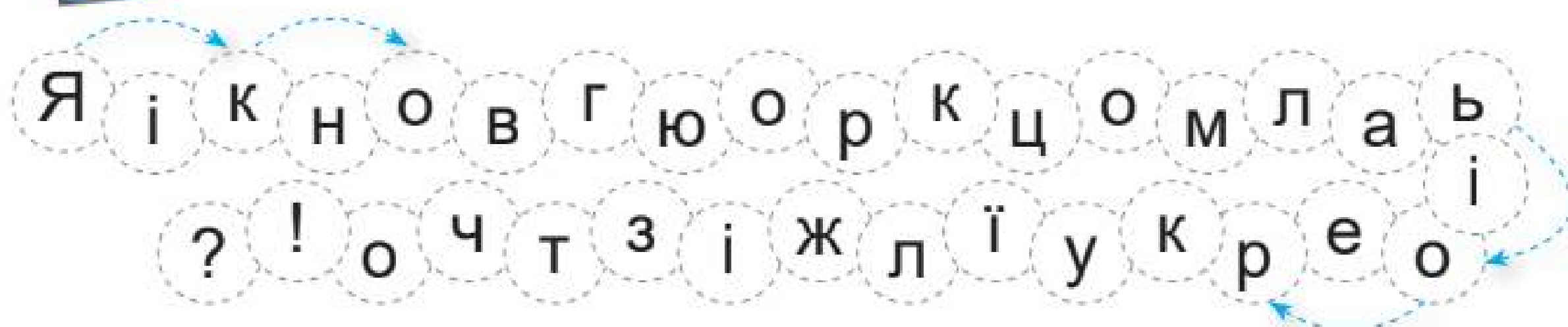
5. Розкажи, у які кольори веселки ти розмалюєш зображені овочі та фрукти.

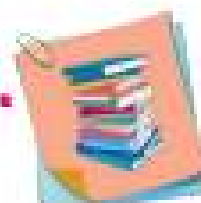
6. Оціни свою роботу на уроці.

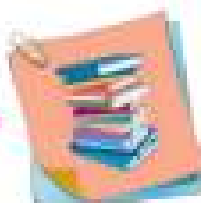

1. Прочитай за зразком.

2. Поміркуйте й назвіть ознаки літа. Обговоріть, що необхідно встигнути за літо.

3. вчителька багатобарвне
розгорялася засперечалися
жовтогаряче різнокольорове

4.

Якого кольору літо? (уривок)

На уроці розмовляли про кольори весни, а на перерві засперечалися: якого кольору літо.

— Літо жовте, — сказав Сашко.

— Так, навіть жовтогаряче, — підтримав його Дмитрик.

— Ні, — заперечила Марійка, — воно червоне. Як полуничка.

— А я вважаю, що літо зелене — як трава і листя, — сказала Софійка.

Суперечка розгорялася, вчителька почула:

— Полуничне!

— Трав'яне!

— Салатове!

— Пшеничне!

Світлана Іванівна підійшла і сказала дітям:

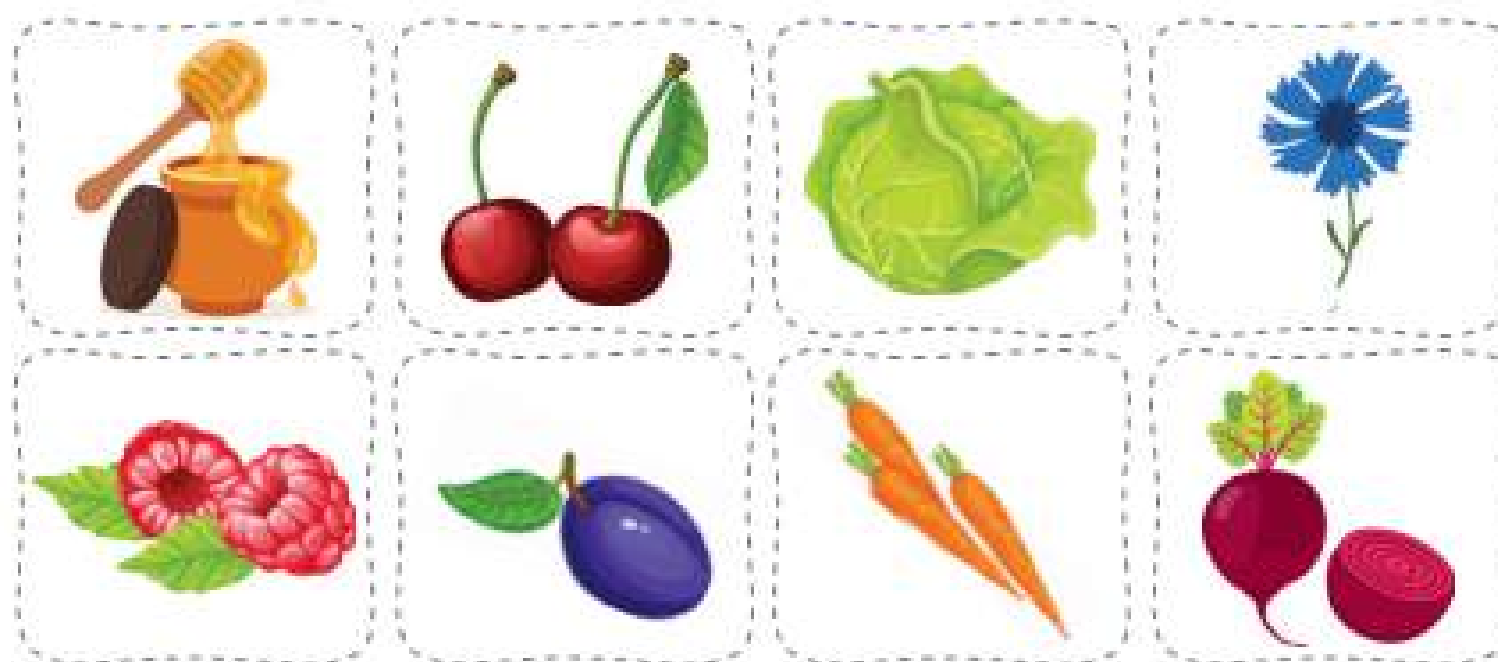
— Які гарні барви ви пригадали, молодці!

А пограймо в гру. Я називатиму якесь зовсім «літнє» слово, а ви добирайте до нього колір.

Діти грали в цю гру аж до кінця перерви, а потім усі погодилися, що літо — різнокольорове і багатобарвне.

Ніна Даценко

5. Назвіть, які кольори утворилися.

6. Оціни свою роботу на уроці.

1. Розгадай ребус.

2. ба до та ба ба то яс вес сон на на це сум ста ма но ло лих

3.

Кіндрат вбрід брів

Кіндрат
вбрід
брів —
зустрів
бобрів.
Зустрів
бобрів,
бобри —
у рів.
Кіндрат
добрів —
змокрів
до брів.

Грицько Бойко

Букет скоромовок

Сто кульбабенят

Бубоніла діду баба:
— Ой, не дмухай на кульбабу,
бо з кульбаби полетять
сто малих кульбабенят.

Оляна Рута

Горох спочить на грядку ліг

Горох спочить
на грядку ліг,
і як його багато!
— Годиться глянуть,
чи достиг! —
говорять голуб'ята.

Богдана Бойко

4. Позмагайтеся, хто швидше вивчить скоромовку напам'ять.

5. Оціни свою роботу на уроці.

1. Гра «Знайди слова». Прочитай без букви **б**.

блїбтобвїдбпочибнокббканїбкубблибб

2. **Канікули!**

Сонечко з нами у піжмурки грається —
блисне з-за хмарки і знову сховається.
Марно його ми вмовляли і кликали:
— Сонечку, годі! Вже літо! Ка-ні-ку-ли!
Сонечко, мабуть, не ходить до школи,
тож не скучає за літом ніколи.
Ох, бідолашне! Воно споконвіку,
може, ні разу не мало канікул?

Володимир Верховень

3. Назвіть ознаки літа. Обговоріть, що потрібно встигнути зробити за літо.

До зустрічі в **2** класі.

Веселих, корисних і пізнавальних канікул!

Зміст

Буква Ж	3
Буква Г	8
Буква Ґ	12
Буква Є	14
Буква Ч	18
Буква Ц	22
Буква Ю	26
Буква Х	30
Буква Ф	34
Буква Ї	38
Буква Щ	42
Буквосполучення дз	44
Буквосполучення дж	46
Апостроф	48

Післябукварний період..... 50

Загадка. <i>Тетяна Строкач</i>	50
Як кіт навчився читати. <i>Юлія Каспарова</i>	50
Могутній зуб. <i>Євген Дмитренко</i>	52
Чому Сорока будує кілька хатинок. <i>Легенда</i>	54
Як бджола знаходить квітку конвалії. <i>Василь Сухомлинський</i>	56
Сонечко. <i>Оксана Іваненко</i>	58
Грушка. <i>Сашко Дерманський</i>	60
Колобок на новий лад. <i>Світлана Ходій</i>	62
Казка про жолудь. <i>Українська народна казка</i>	64
Чи знаєш ти?.....	65
Загадка. <i>Тетяна Строкач</i>	66
Вовк і семеро козенят. <i>Українська народна казка</i>	66
Загадкова грядочка. <i>Леся Вознюк, Юля Смаль</i>	68
Загадочки квочки. <i>Олександр Прилуцький</i>	69
Казка-загадка. <i>Українська народна казка</i>	70
Мобільна розмова. <i>Анатолій Качан</i>	72
Андрійко й монстр з телефону. <i>Олена Скуловатова</i>	74
Мрії. <i>Наталя Гуркіна</i>	76
Букет лічилок. <i>Марія Людкевич, Наталя Любиченко, Дмитро Чередниченко, Володимир Верховень, Марія Пономаренко</i>	78

Горюдуб. Сірий вовк. <i>Українські народні ігри</i>	80
Загадка. <i>Леся Вознюк</i>	82
Борщ. <i>Микола Возіянов</i>	82
Борщ — наша гордість	82
Химерний, маленький. <i>Леонід Глібов</i>	83
Найгарніша мама. <i>Василь Сухомлинський</i>	84
Бабусин помічник. <i>Микола Магера</i>	86
Іграшковий хлопчик. <i>Людмила Паніченко</i>	88
Про сміливість, допомогу та вдячність. <i>Юля Смаль</i>	90
Чхати треба правильно. <i>Ніна Колодяжна</i>	92
Не хочу. <i>Ольга Лапушена</i>	94
Айстри. <i>Олег Буцень</i>	96
Емілія та її подорожі. <i>Олена Ходос</i>	98
Загадка. <i>Павло Філатов</i>	100
Що сказало сонце? <i>Микола Сингаївський</i>	100
Україна. Україночка. <i>Марія Морозенко</i>	102
Наша ненька — Україна. <i>Ксенія Бондаренко</i>	103
Олівці. <i>Тамара Коломієць</i>	104
Якого кольору літо? <i>Ніна Даценко</i>	106
Букет скоромовок. <i>Оляна Рута, Грицько Бойко, Богдана Бойко</i>	108
Канікули. <i>Володимир Верховень</i>	109

Відповіді до ребусів, загадок, сканвордів, квестів

С. 3, завд. 5. Ожина. С. 10, завд. 1. Птахи. С. 24, завд. 4. Сонце. С. 28, завд. 3. Любисток. С. 64, завд. 1. Береза, ялина, осика, явір, клен, дуб. С. 66, завд. 1. Вовк. С. 68, завд. 1. Картопля, соняшник, огірок, капуста, буряк, морква, юшка. С. 69, завд. 1. Хмара, місяць, ніч і день. С. 70, завд. 1. Квітка. С. 72, завд. 1. Телефон. С. 78, завд. 1. Лічилка. С. 82, завд. 1. Страва; завд. 2. Борщик. С. 92, завд. 1. Здоров'я, хвороба. С. 100, завд. 2. Птахи — горобець, ластівка, синиця. Квіти — мальви, конвалії, маки. Діти — дівчата, хлопчики. С. 101, завд. 1. Олівці. С. 106, завд. 1. Якого кольору літо? С. 108, завд. 1. Скоромовка.

УДК 811.161.2(075.2)

K77

Кравцова Н.

K77 Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти. У 2 ч. Ч. 2 / Н. Кравцова, О. Придаток. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2025. — 112 с.

УДК 811.161.2(075.2)

Кравцова Надія Михайлівна, Придаток Ольга Дмитрівна

УКРАЇНСЬКА МОВА **БУКВАР**

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
У двох частинах
Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Формат 70×100/16. 9,07 ум. др. арк., 3,36 обл.-вид. арк.

Видавць, виготовлювач і розповсюджувач видавничої продукції

Редакція газети «Підручники і посібники»

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-31

3букт: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua

Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua. Тел. 096-94-80-927; 097-50-35-376

Свідчення про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції

серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

© Кравцова Н., Придаток О., 2025